THE LIBRARY OF CONGRESS GRATIS
REFERENCE DEPARTMENT
SERIALS DIVISION
WASHINGTON, D.C. 20025 N

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

LAISVOJO PASAULIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TELEFONAS (312) 585-9500

Vol. LXXV Kaina 25 c. KETVIRTADIENIS — THURSDAY, SAUSIS — JANUARY 29, 1981 Nr. 24

Irane prasidėjo įkaitų debatai

Ką jūs laimėjote, klausia nuosaikieji?

Teheranas. — Užsienio stebėtojai komentuoja Irane stiprėjančią kovą dėl įtakos. Amerikiečių įkaitų paleidimas sustiprino nuosaikiųjų jėgų argumentus prieš mulų dominuojamą vyriausybę ir parlamentą. Iraniečiai klausia, kodėl įkaitai buvo paleisti, jei jie buvo, kaip anksčiau fanatikai tvirtino, šnipai. Kodėl jie nebuvo teisiami? O jei jie šnipai nebuvo, tai kodėl jie taip ilgai buvo kalinami? Kodėl jie iš viso buvo suimti?

Nuosaikiųjų iraniečių laikraštis "Enghelab —e — Eslami" atvirai klausia: "Kas patarnavo revoliucijai, kas jai pakenkė?". Nurodęs, kad valdžios vyrai kalba apie "Amerikos pasidavimą", laikraštis nurodo, kad Amerika nepriėmė nė vieno ankstyvesnio Irano reikalavimo. Ji neprisipažino, kad kišosi į Irano reikalus, negrąžino šacho pagrobtų turtų, negrąžino paties šacho, negrąžino Iranui anksčiau reikalautų 24 bil. dol., o atidavė tik 2.8 bil. Tai kur tie laimėjimai, klausia laikraštis?

Irano parlamente premjeras Rajai paaiškino, kad Amerika sugrąžino Iranui 8 bil. dol. tačiau Iranas turėjo atiduoti 5 bil. dol. Amerikos bankams skolų.

Parlamento pirmininkas Rafsanjani pridėjo, kad vyriausybė derybas laimėjo. Parlamentas sutartį patvirtino ir nėra ko daugiau apie ją kalbėti. Klausiamas kodėl tada įkaitai nebuvo paleisti anksčiau, kai užsienio reikalų ministru buvo Bani Sadras. Jis būtų daugiau laimėjęs iš Amerikos, įkaitai būtų buvę anksčiau paleisti. Į šį klausimą Rafsanjani atrėžė: "Paklausk imamo". Bani Sadras norėjęs važiuoti į Ameriką derėtis, tačiau imamas (ajatola Khomeinis) uždraudęs. Tuomet Bani Sadras pasitraukęs iš užsienio reikalų ministro pareigų.

Rafsanjanis pridūrė, kad revoliucinė taryba, kuri tuomet valdė Iraną, nebuvo informuojama apie Bani Sadro derybų eigą.

Nutraukdamas parlamento debatus apie įkaitų krizę, Rafsanjani pasakė: "Ambasados užėmimas davė Iranui naudos. Tauta pritarė. Imamas pritarė ir mes pritarėme. Ateityje tačiau tokių okupavimų reikėtų vengti. Mes galime vesti užsienio politiką be tokių incidentų".

Varžybos dėl galios toliau vyksta, tačiau pripažįstama, kad nuosaikiosios jėgos pastaruoju metu gavo daugiau ginklų prieš fanatikus mulas. Vasario 12 Teherane numatytas mitingas, minint šacho nuvertimo sukaktį. Kalbą mitinge turėjo pasakyti parlamento pirmininkas Rafsanjani. Tą pačią dieną mitingą paskelbė ir prezidentas Bani Sadras. Tuomet Rafsanjani savo mitingą atšaukė, puikiai suprasdamas, kad minios susirinks Bani Sadro mitinge, o jis neturės klausytojų.

Islamo valstybių vadų konferencija

Taif. — Saudi Arabijoje vykstančioje islamo valstybių galvų konferencijoje buvo perskaitytas Jungtinių Tautų sekretoriaus Kurt Waldheimo pareiškimas, liečiąs Irano-Irako karą. Pakistano prezidentas Zia siūlė dėti pastangas baigti šį karą, nes jis kenkia visoms islamo valstybėms.

Konferencijos vienas vicepirmininkų yra Palestinos Laisvinimo Organizacijos vadas Arafatas. Jis pasiūlė planą Izraeliui izoliuoti ne tik Jungtinėse Tautose, bet ir Vakarų valstybių tarpe. Palestinos planė numatoma panaudoti arabų naftos ginklą. Vakarų valstybės turi suprasti, kad jei jos nenutrauks paramos Izraeliui, bus nutrauktas naftos tiekimas. Tik tuo keliu bus galima apginti palestiniečių teises. Palestiniečiai siūlo įkurti specialų karinį štabą, kuris koordinuotų musulmonų karo veiksmus prieš Izraelį. Tokiame štabe svarbią vietą turėtų gauti Sirija ir Jordanas, kurios turi sieną su Izraeliu.

Stebėtojai mano, kad iš šio pasiūlymo nieko neišeis, nes Jordanas su Sirija nesugyvena. Jordanas jau ne sykį atsisakė atidaryti savo sienas palestiniečių partizanams, kurie vestų kovą prieš Izraelį. Naftos ginklo panaudojimui nepritaria svarbiausia naftos gamintoja Saudi Arabija ir kelios arabų šeikystės.

Konferencijoje dalyvauja 29 valstybių galvos: keturi karaliai, penki šeikai, 21 prezidentas ir 8 kiti valstybių vadai. Iš islamo konferencijos yra išmestas Egiptas, o Libija ir Iranas konferenciją boikotuoja.

Atidarymo kalboje Saudi Arabijos karalius Khalidas pavadino sovietų intervenciją Afganistane „imperialistine invazija", kurią visi musulmonai turi pasmerkti.

— Lenkijos "Solidarumo" unijos vadas Walesa vakar aplankė sėdėjimo streiką paskelbusius "žemės ūkio Solidarumo" aktyvistus. Vakar daug lenkų įmonių streikavo.

—Salvadoro kareiviai numušė kaimyninės Costa Ricos lengvąjį lėktuvą, kuris gabeno sukilėliams ginklus. Anksčiau buvo numuštas Nikaragvos lėktuvas.

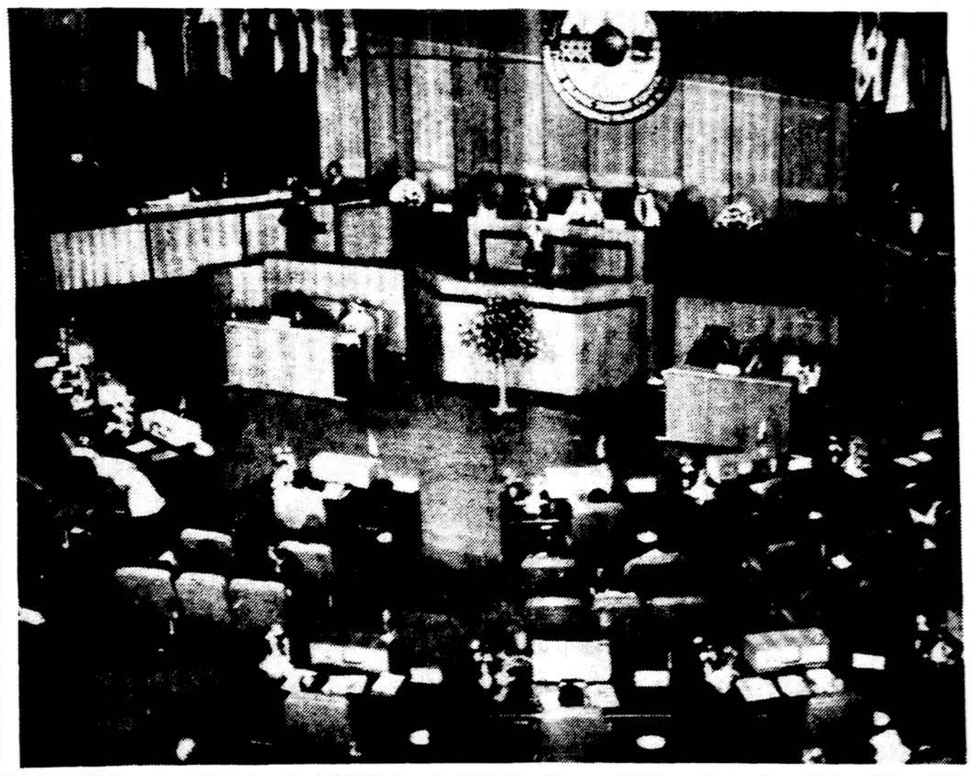

Jungtinių Tautų gen. sekretorius Kurt Waldheim pasakė kalbą islamo valstybių vadų konferencijoje. Joje neleista dalyvauti Egiptui ir Afganistanui, o Libija ir Iranas suvažiavimą boikotavo.

Lietuvos tema lenkų spaudoje

Lenkų savilaidinė spauda dažnai pasisako Lietuvos klausimais. Jaunosios Lenkijos (Mlada Polska) sąjūdžio mėnraštyje Bratniak (1979 m. liepos — rugpiūčio Nr.) Aleksander Hall tvirtina, kad lenkų nacionalizmas neišsigimsiąs į šovinizmą. Jei lenkai atgaus pilną nepriklausomybę, jie šovinistiškai nepuls savo artimiausių kaimynų, kaip čekų, lietuvių ar ukrainiečių: "Tos tautos perdaug iškentėjo po sovietiniu jungu". Kita garantija prieš šovinizmą yra Katalikų Bažnyčia ir jos skelbiama visuotina "broliškos meilės" idėja, kurią ypač iškalbiai išreiškė popiežius Jonas Paulius II.

Jaunųjų katalikų mėnraštyje Spotkania (1979 m. liepos Nr.) spausdinamas Marytės Sapiets straipsnio "Katalikų Bažnyčia ir tautinis žmogaus teisių sąjūdis Lietuvoje" vertimas. Vienas svarbiausių informacijos šaltinių apie Lietuvą lenkų savilaidinei spaudai yra Vilniuje leidžiamas laikraštis Czerwony Sztandar. Savilaidinis Gospodarz (Nr. 3-16, 1979) cituoja 23-ių metų lietuvį, kuris nebenori dirbti kolchoze ir norėtų išmokti kito amato, bet kolchozo vadovybė jo neišleidžia. Czerwony Sztandar paaiškina, kad vadovybė teisi, nes žemės ūkyje jaučiamas darbininkų trūkumas. "Ši padėtis primena Lenkijos žemdirbių teise 18-me šimtmetyje", komentuoja Gospodarz.

ELTA

Daugumas pritaria Irano sutarčiai

New Yorkas. —Viešosios opinijos tyrimai Amerikoje parodė, kad 59 nuoš. pritaria prezidento Carterio susitarimui su Iranu ir mano, kad jo reikėtų laikytis. Kiti 30 nuoš. mano, kad susitarimą reikėtų atšaukti ir Iranui negrąžinti jo pinigų. Dar 18 nuoš. nežino, kas geriau.

Net 71 nuoš. amerikiečių mano, kad Irano valdžia skubėjo susitarti su Carteriu, nes bijojo Reagano reakcijos.

Libija savinasi Amerikos indėnus

Beirutas. — Libijos diktatorius pulk. Khadafy pasiuntė telegramą prezidentui Reaganui, kurį ragina atstatyti Amerikos indėnų teises. Indėnai jau seniai prašo Libijos užtarimo, nes jie žino, kad Libija jiems padės, nes Amerikos indėnai yra kilę iš Libijos. Jis, Khadafis, turįs istorinių ir archeologinių įrodymų.

Lenkijoj mažėja partijos galia

Varšuva. — Užsienio stebėtojai Lenkijoje tvirtina, kad čia ne darbų nutraukimas, streikai sukelia didžiausią krizę, bet faktas, kad pradėjo byrėti lenkų komunistų partija. Iš 3 milijonų komunistų partijos narių iki šiol 1.7 milijonai jau įsijungė į "Solidarumą". Darbininkai 162 įmonėse, kur "Solidarumas" geriausiai organizuotas ir kur reikalavimai griežtesni, yra vadovaujami buvusių komunistų partijos "kadrų". Tose įmonėse partijos celės dingo. Jų nariai dabar veikia laisvose unijose.

Anksčiau partija skirdavo ne tik unijų vadus, fabrikų direktorius, bet ir visų kitų organizacijų ir įstaigų vadovus. Dabar tie vadovai išrenkami laisvu balsavimu. Oficiali Lenkijos studentų unija dingo, jos vietoj veikia dešimtys klubų, korporacijų. Buvę "skraidančių universitetų" profesoriai, dirbę slaptai, dabar renkami pareigūnais ir dėsto valstybės mokyklose. Nauju rašytojų draugijos pirmininku išrinktas Sčepanskis, kurio kūrinius buvo draudžiama spausdinti. Žurnalistų sąjungos naujas pirm. Stefan Bratkowski irgi per septynerius metus buvo persekiojamas, neturįs pastovaus darbo. Varšuvos žurnalistų skyriaus pirm. Jacek Kalabinski, žinomas radijo komentatorius, pagarsėjęs teisingumu, objektyvumu, nenuolaidumu valdžios organams ar partijai. Lenkijoje gimsta įvairios organizacijos, spontaniškai, be valdžios ar partijos pritarimo ir kontrolės.

— Kinijos spauda džiaugiasi "keturių gaujos" teismu, kuris pradėjęs naują amžių kinų teisingumo sistemoje, parodęs, kad ir aukšti pareigūnai nepasprunka nuo "liaudies teisingumo" rankos.

— Nigerijos vyriausybė pasiūlė Čadan pasiųsti Afrikos šalių taikos kariuomenę ir pažadėjo tam tikslui lėšų. Nigerija neduos tam tikslui savo kareivių, pareiškė užsienio reikalų ministras Ishaya Audu.

TRUMPAI IŠ VISUR

— Lenkijos švietimo ministras atvyko į Lodzę, kur apie 9,000 studentų skundžiasi, kad jie verčiami studijuoti marksizmą —leninizmą, privalo mokytis rusų kalbos.

—Šią savaitę naujoji vyriausybė atšauks naftos produktų kainų kontroles. Manoma, kad gazolinas pabrangs 12 centų už galioną.

— Italijos prezidentas Petrini ir socialistų vadas Craxi pareiškė, jog Italijos teroristai gauna ginklų iš Sovietų Sąjungos ir kitų komunistinių šalių. Šį klausimą reikia patyrinėti, pasakė Craxi.

—Vasario 6 d. prezidentas Reaganas bus 70 metų. Jo ir vyriausybės narių amžiaus vidurkis 56 metai. Tuo tarpu sovietų politbiuro amžiaus vidurkis — 69.

— Daug Amerikos biznio bendrovių jau teiraujasi prekybos departamente apie prekybą su Iranu. Kai kurios Irano bendrovės kreipėsi dėl biznio atnaujinimo dar prieš įkaitų sugrįžimą į Ameriką, rašo "Washington Post".

— Izraelio parlamentas pritarė dar trijų naujų žydų sodybų steigimui okupuotose Jordano žemėse.

— Spaudos konferenciją su amerikiečiais įkaitais pertraukė 29 metų Virginia Wohl, Revoliucinės Darbininkų partijos narė, kaltindama įkaitus iraniečių kankinimais, šnipinėjimu. Kiti spaudos atstovai privertė merginą sėstis.

— Valstybės departamentas įspėjo amerikiečius neplanuoti kelionių į Iraną, nes net kai kurie iš Amerikos grįžę iraniečiai studentai buvo suimti ir apkaltinti šnipinėjimu.

— Prie Javos salos Indonezijoje nuskendo keleivinis laivas, žuvo apie 600 žmonių.

— Amerika nutarė parduoti Marokui 108 tankus, žvalgybos lėktuvų ir helikopterių.

— Britanijos vyriausybė patvirtino sumanymą parduoti "Times" dienraštį Australijos milijonieriui Rupert Murdochui.

— Buvęs prezidentas Carteris ir jo žmona abu planuoja parašyti knygas. Jau vyksta derybos su Los Angeles knygų leidykla.

VAKARŲ EUROPOS GINKLŲ PREKYBA

Prancūzai plečia arabų ginklavimą

Paryžius. — Prancūzija tapo viena svarbiausių pasaulio ginklų pirklių, praneša Švedijos Taikos institutas. Po Sovietų Sąjungos ir Amerikos prancūzų pramonė pagamina ir parduoda daugiau modernių ginklų už Britaniką, Italiją ar kitas Vakarų valstybes. Iki šiol svarbiausia prancūzų karinė prekė buvo „Mirage" kovos lėktuvai, laivų raketos, elektroniniai įrengimai. Pernai spalio mėn. Prancūzija pasirašė sutartį su Saudi Arabija, kuri už 3.4 bil. dol. pirks keturis karo laivus, du pagelbinius laivus ir 24 „Dauphin" raketas Prancūzijos karo laivyno ekspertai parūpins Saudi Arabijai mechanikų, padės paruošti technikų laivų priežiūrai.

Padidėjus įtempimams Persų įlankoje, apie 85 nuoš. prancūzų ginklų eina į turtingas naftos valstybes: Iraką, Saudi Arabiją, Persų įlankos šeikystes. Nemažai ginklų perka Libija, irgi svarbi naftos valstybė.

Prancūzijos ginklų pramonės pareigūnai sako, kad valstybei labai svarbu palaikyti gerus santykius su naftos valstybėmis. Jos perka prancūzų ginklus ir todėl, kad jie geros kokybės, be to, prancūzai veda šį biznį tyliai, be spaudos garsinimų, kaip Amerikoje. Čia kongresas turi patvirtinti kiekvieną ginklų sutartį, kyla ginčai spaudoje, debatai, kurie atkreipia viso pasaulio dėmesį.

Paskutinėje sutartyje su Saudi Arabija ginklų karo laivynui tiekimas tęsis 10 metų. Įdomu, kad pačios naujausios prancūzų raketos „Areospatiale MM" ir „Otomat" pirma pasieks Saudi Arabijos laivyną, o tik paskui jas gaus pačios Prancūzijos karo laivai.

Gerus Prancūzijos-Vakarų Vokietijos santykius pastaruoju metu aptemdė kaip tik ginklų prekyba. Saudi Arabija, ieškodama modernių tankų, pareiškė norą pirkti vokiečių gamybos „Leopard 2". Arabai tuoj norėtų gauti 300 tų tankų, tačiau vėliau pirktų 600. Šis pasiūlymas sukėlė karštus debatus vokiečių parlamente. Socialdemokratų kairysis sparnas priešinasi ginklų prekybai, kuriai pritaria kanclerio Schmidto nuosaikieji, pritaria laisvieji demokratai, kurių svarbiausias atstovas vyriausybėje yra užsienio reikalų ministras Genscheris, ginklų pramonę išvystyti reikalauja ir opozicijos partija — krikščionys demokratai.

Socialdemokratų partijai atėjus į valdžią 1969 m., buvo paskelbtas vyriausybės principas neparduoti ginklų toms valstybėms, kurios yra „įtempimų zonoje". Laikantis šio principo, vokiečių ginklų negavo Izraelis ir Egiptas. Sutikus parduoti tankus Saudi Arabijai, tvirtina šio biznio kritikai, vokiečiai turėtų parduoti ginklus ir kitoms Viduriniųjų Rytų valstybėms. Izraelis jau paskelbė, kad ir jis norėtų pirkti kai kurių vokiečių ginklų. Sakoma, kad vokiečių „Leopardai" yra geresni už Izraelio dykumų karui pritaikytus „Merkava" ar „Chariot" tankus.

Prancūzai bijo, kad vokiečiams įsibrovus į arabų ginklų rinką, sumažės jų biznis su arabais.

Islamo šalių rezoliucijos

Taif. — Saudi Arabijoje suvažiavę musulmonų valstybių vadai priėmė griežtą rezoliuciją Izraelio atžvilgiu. Žadama skelbti politinį, ekonominį karą tiems kraštams, kurie pripažintų Jeruzalę Izraelio sostine. Musulmonai darys viską, kad Jeruzalė ir žydų pagrobtos žemės būtų išvaduotos.

Afganistano klausimu islamo šalių konferencija reikalauja, kad sovietai skubiai išvežtų savo kariuomenę, bet nekalbama apie finansinę ar karinę paramą afganams laisvės kovotojams.

Sirijos prezidentas Assadas ragino neeikvoti žodžių Afganistano klausimu, nes jie nieko nepakeis. Jis pasmerkė Ameriką, kuri pradėjo steigti Indijos vandenyne karines bazes Omane, Kenijoj, Somalijoj ir Egipte.

Tęsiama Madrido konferencija

Madridas. — Sausio 27 Madride vėl susirinko Europos Saugumo ir Kooperavimo konferencijos 35 delegacijos. Sovietų Sąjunga per savo delegacijos vadą Leonidą Iljičevą vėl siūlė sustiprinti detantę ir pradėti nusiginklavimą, nes kitaip Amerikos pradėtas "psichologinis karas" gali sukelti Europoje įtempimus. Stebėtojų manymu, sovietai konferencijoje toliau bandys suskaldyti Vakarų bloką.

Amerikos delegatas Max Kampelman pareiškė, kad žodis detantė, jei jis iš viso ką nors reiškia, šiuo metu neapibūdina Rytų —Vakarų santykių. Jo tikslo reikia siekti, reikia jį įgyvendinti. Savo pareiškimuose sovietams nepalankias mintis kėlė Britanija, Olandija, Belgija. Kritikuojami sovietų žmogaus teisių laužymai, įtempimų kurstymai žygiu į Afganistaną.

Vietnamui nusibodo Kambodijos krizė

Hanojus. — Vietname įvyko trijų kaimyninių komunistinių valstybių: Vietnamo, Kambodijos ir Laoso užsienio reikalų ministerių pasitarimas, kuriame išreikštas pageidavimas užmegzti artimesnius ryšius su ASEAN bloku (Association of Southeast Asian Nations). Pasisakyta ir už geresnius santykius su Kinija. Manoma, kad Vietnamui tapo per sunku išlaikyti savo pastatytą Kambodijos režimą, kurio pasaulio dauguma nepripažino, o kaimynai, ypač Kinija, atvirai remia kambodiečius, kovojančius prieš tą režimą. Tailandijoje manoma, kad Vietnamas bandys Kambodiją "neutralizuoti". Net kalbama apie bendrą kaimynų "taikos kariuomenę", kuri prižiūrėtų Kambodijos saugumą.

KALENDORIUS

Sausio 29 d.: Konstantas, Barbėja, Gorkantas, Banguolė.

Sausio 30 d.: Ipolitas, Jacinta, Milgaudas, Žibonė.

Saulė teka 7:07, leidžiasi 5:01.

ORAS

Saulėta, temperatūra dieną 25 l., nakti 15 l.

Redaguoja Emilija Pakalniškienė. Rankraščius siųsti adresu: E. Pakalniškienė, 3948 S. Artesian Ave., Chicago, IL 60632

LIETUVOS VYČIŲ CENTRO VALDYBA

Dabartinę Lietuvos vyčių organizacijos centro valdybą, išrinktą praeitame seime Bostone, sudaro šie asmenys: kun. Antanas Jurgelaitis iš Providence — organizacijos dvasios vadas, Pilypas Skabeikis iš Maspetho — pirmininkas, Susan Bumilla iš Brocktono — pirmoji vicepirmininkė, Jonas Adomėnas iš Maspetho — antrasis vicepirmininkas, Stanislovas Vaitkus iš Daytono — trečias vicepirmininkas, Ann Klizas Wargo iš Antracite — protokolų sekretorė, Ann Marie Kassel iš Chicagos — finansų sekretorė, Teresė Trainienė iš Bridgeporto — iždininkė, Helen T. Shields iš Philadelphijos ir Irena Adomaitienė iš Worcesterio — iždo globėjos, Anthony Young iš pietinio Bostono — teisinis patarėjas.

Lietuvos reikalų komitetui vadovauja kun. Kazimieras Pugevičius iš Maspetho, Lietuviškos kultūros komitetui — Diana Drumstienė iš Philadelphijos. Apeigų komiteto pirmininkė yra Pranciška Petkuvienė iš Daytono, o to komiteto narės Rita Pinkutė iš Worcesterio ir Helen Chesko iš Anthracite. Garbės narių komiteto garbės pirm. — Aleksandras Aleksis iš Waterburio, pirmininkas — Antanas Mažeika iš Petersburgo, sekretorė — Phyllis Grendal iš pietinio Bostono, nariai — Eleonore Laurin iš Chicagos, Helen Shields iš Philadelphijos ir Stanislovas Vaitkus iš Daytono. Stipendijų komiteto pirmininkas yra Valteris Svekla iš Philadelphijos, sekretorius ir iždininkas — Anthony Miner iš Worcesterio, nariai — Antanas Mažeika iš Petersburgo, Mildred Chinik iš Pittsburgho ir sesuo Pranciška iš Pittsburgho. „Vytį" redaguoja Loreta Stukienė iš Newarko, o redakcijos nariai yra: Aldona Ryan iš Daytono, Juozapina Žukienė iš Great Neck, Rūta Kazlauskienė iš Chicagos, Regina Malakienė iš Newarko, Aleksandras Pakalniškis (jaunesnysis) ir Liucija Kilkuvienė — abu iš Chicagos. Organizacijos spaudos reikalus tvarko Irena Sankutė iš Chicagos, Lietuvių kalbos propagavimu rūpinasi Faustas Strolia iš Chicagos. Archyvus tvarko Laurynas Švelnis iš pietinio Bostono. Atstovė prie jaunimo organizacijų yra Ona Marija Statkutė iš Brocktono.

Iš „Vyčio"
Iš anglų kalbos vertė
A. Pakalniškis, sr.

Marija Kraučiūnienė, Lietuvos generalinė konsulė Juzė Daužvardienė ir Eleonora Zapolienė prie lietuviškos eglutės Chicagos Mokslo ir Pramonės muziejuje.

DAYTONO KUOPOJE

Gruodžio 15 d. Marija Lukienė suruošė Kalėdų vakarienę Daytono kuopos moterims. Vakaras buvo linksmas. Dalyvavo net Polly Pietrzak, Lauretta Pant ir Aldona Drukteinienė, kurios retai bepasirodo kuopos renginiuose.

Gruodžio 21 d. vyčiai Kalėdų proga lankė Švento Kryžiaus parapijos senelius ir nebeišeinančius iš namų. Viską suorganizavo Religinio komiteto pirmininkė Eleonora Služienė. Lankymo dieną Eleonora sirgo gripu. Jos sesuo Marija Blumienė perėmė lankymo vadovavimą. Oras buvo geras, o lankomieji reiškė viltį dar susitikti su mumis. Šitaip mes juos lankome kiekvienais metais prieš Kalėdas. Džiaugsmas, kurį matome jų veiduose yra mums didelis atlyginimas. Du kuopos nariai, Jerry ir Cathy Roberts, net 1200 mylių vyko iš karo aviacijos bazės Floridoje, kad galėtų spėti į tą lankymą, o buvo tokių, kurie neprisidėjo, nors Daytone gyvena. Lankymui pasibaigus Juditos Petrokaitės vadovaujamas Renginių komitetas suruošė vakarienę pirmininkės namuose. Gražiai buvo užbaigta dvasią pakelianti diena.

Mirė Andriaus Augusto 91 metų amžiaus mamytė. Ji buvo viena iš Šv. Kryžiaus parapijos organizatorių. Mirė ir Aldonos Ryan žentas Jerome Bedrowsky, seniau priklausęs Daytono vyčių kuopai. Jis buvo suorganizavęs muzikinę dalį a.a. kun. Tito Narbuto laidotuvėms. Buvo geras vargonininkas ir kompozitorius.

Fran Petkus

„LIETUVOS ATSIMINIMŲ" BANKETAS

Vyčių ruošiamas „Lietuvos Atsiminimų" banketas Chicagoje įvyks vasario 8 d. Martinique salėje, 2500 West 94th Place, Evergreen Park. Jame bus pagerbtas Notre Dame universiteto sporto vadovas Eduardas Kraus. Meninę programą atliks solistai — Nerija Linkevičiūtė ir Algirdas Brazis. Akompanuos Alvydas Vasaitis. Šokiams gros Waley Tenclinger orkestras. Rengimo komiteto garbės pirmininku yra Pranas Žiogas, Midland banko prezidentas. Pradžia 4:30 p.p. Rengimo komiteto pirmininkas Haris Petraitis kviečia lietuvių visuomenę dalyvauti ir kartu su vyčiais iškilmingai atšvęsti Lietuvos nepriklausomybės minėjimą. Dėl vietų telefonuoti Emilijai Pakalniškienei, FR 6-6489.

E.P.

DETROITAS

ATSISVEIKINIMAS SU KUOPOS PIRMININKU

„Švyturio" jūrų šaulių kuopos buvęs pirmininkas Alfonsas Šukys apleido Detroitą sausio 25 d. ir apsigyveno Floridoje. Atsisveikinimo vaišėse šešt., sausio 24 d., organizacijų atstovai ir svečiai išreiškė dėkingumą už A. Šukio atliktus visuomeninius darbus Detroito kolonijoje, o ypač šaulių kuopos veikloje ir „Pilėnų" stovyklos pirmųjų nelengvų žingsnių darbuose. Visi pastatai tvarkingi ir gražūs, sodybos medžiai ir paminklas ilgai liudys apie buvusio pirmininko pastangas ir kartu visų kuopos šaulių ryžtą įsigyti nuosavybę, kokią vargu ar kita kuri šaulių kuopa Amerikoje turi. Po sveikinimų visų dalyvių vardu įteiktos dovanos simboliškai primins įvertinimo parodymą. Malonu priminti, kad Alfa Šukys sutiko būti valdyboje vicepirmininko pareigose ir pažadėjo „Pilėnus" retkarčiais aplankyti. Atsisveikinimo vaišės įvyko G. ir B. Valiukėno namuose.

VALDYBA PASISKIRSTĖ PAREIGOMIS

„Švyturio" jūrų šaulių kuopos valdybos posėdyje sausio 23 d., 1981 ir 1982 metų kadencijai pasiskirstyta pareigomis: B. Valiukėnas — pirmininkas, M. Abarius — vicepirm., A. Šukys vicepirm., A. Vaitėnas sekr., V. Rinkevičius ižd., A. Sukauskas spaudos informacija, S. Sližys kultūros reikalams, P. Bukšnis renginių vadovas, B. Telyčėnas renginių vad. pad., A. Šurkus statybos vadovas, S. Lungys stovyklos administratorius, A. Grigaitis adm. pavad., P. Jočius administratoriaus padėjėjas, J. Kinčius ūkio vadovas, A. Bukšnienė moterų šaulių vadovė, S. Paulikienė vadovės padėjėja ir kun. K. Simaitis kuopos kapelionas.

Artimiausioje ateityje bus svarstomi paminklo šventinimo reikalai.

NAUJI PARAPIEČIAI

Šv. Antano parapijon įstojo R. ir L. Macioniai ir J. Milikevičius. Per gana trumpą laikotarpį parapija padidėjo dar keliomis šeimomis.

S. Sližys

NESAUGI NET VATIKANO NUNCIATŪRA

Trečiadienį, gruodžio 10, Havanos radijas pranešė, kad „antisocialiniai elementai", kurie užpuolė Vatikano nunciatūrą ir laikė keturias vienuoles įkaitais, buvo Kubos saugumo dalinių nukauti ir suimti. Išlaisvinimo metu žuvo vienas ambasados tarnautojas kubietis, o vienuolės liko gyvos ir nesužeistos.

Pagal pranešimus, nunciatūrą užpuolė tarp 10 ir 14 ginkluotų kubiečių, kurie reikalavo būti išskraidinti iš Kubos. Anot Kubos radijo, visi buvo kriminalistai, ilgai kalėję kalėjimuose.

PEARL HARBOR APLANKIUS

BRONIUS VAŠKAITIS

Lankantis Havajuose, tarp daugelio įdomių vietovių didelė turistinė atrakcija yra Pearl Harbor uostas, esantis Oahu, saloje, 6 mylios nuo Honolulu miesto. Tai didžiulė įlanka — apimanti 10 kv. mylių — siauru sąsiauriu sujungta su Ramiuoju vandenynu. Jos viduryje yra didoka sala, pavadinta Fordo vardu.

Jau 1911 m. amerikiečiai iš vietinio karaliaus gavo teisę minėtoje įlankoje įsiruošti uostą. Jį kelis kartus pagilinus, galėjo įplaukti bet kokio dydžio laivai. Be to, uoste buvo įruoštos laivų taisymo dirbtuvės, tai buvo didelis patogumas komerciniams laivams

1940 m. japonų — amerikiečių santykiams pablogėjus, uostas buvo paverstas didžiule Ramiojo vandenyno karine baze. Pearl Harbor labai išgarsėjo, kai jį 1941 m. netikėtai puolė japonai, padarydami labai daug nuostolių. Šiais metais bus minima 40-ji to įvykio sukaktis.

Kodėl buvo užpultas Pearl Harbor?

Perėmus Japonijos valdžią karingai nusiteikusiam ministrui pirmininkui Tojo Hideki, pradėta, kaip ir Vokietijoj Hitlerio laikais, šaukti, kad japonams trūksta erdvės, kad jie turi daryti ekspansiją. Šio tikslo siekdami, sukruto ginkluotis. Tinkamai pasiruošę, užpuolė Indokiniją, o vėliau ir Kiniją. Tas sukėlė daug rūpesčio amerikiečiams, anglams ir olandams, nes vienokiu ar kitokiu būdu buvo paliesti jų interesai. Prez. Franklin D. Rooseveltas japonams įteikė ultimatumą reikalaujantį pasitraukti iš visų užimtų kraštų. Pastarieji reikalavimo nevykdė. Prasidėjo ilgos, kietos derybos, nedavusios patenkinančių rezultatų. 1941 m. liepos mėn. sąjungininkai savo kraštuose užšaldė japonų turtus ir paskelbė blokadą — sustabdė alyvos ir karinių medžiagų pristatymą.

1941 m. rugpjūčio mėn. įvykusiose derybose japonai sutiko pasitraukti iš Kinijos, jei JAV-bės atšauks blokadą, atnaujins laisvą prekybą, sustabdys paramą Kinijai ir t.t. Washingtonas laikėsi pirmykščių reikalavimų.

Sąjungininkams buvo aišku, kad japonai susidariusios keblios padėties ilgai netoleruos. Jiems tik nebuvo aišku, kur kris pirmasis japonų smūgis. Tačiau amerikiečiai nesitikėjo, kad jis gali būti nukreiptas į milžiniškąją karinę bazę Oahu saloje.

Pasiruošimas atakai

Pearl Harbor užpuolimo architektas buvo admirolas Yamamoto, JAV-bių Harvard universiteto auklėtinis. Baigęs mokslus, jis kurį laiką dirbo Japonijos amabasadoje Washingtone ir stropiai studijavo Pearl Harbor baseiną. 1939 m. Yamamoto buvo paskirtas Japonijos karo laivyno viršininku. Sekančių metų pabaigoje jis jau turėjo detalų planą Pearl Harbor užpuolimui ir jį smulkiai išdiskutavo su generalinio štabo viršininku ir viceadmirolu Chuichi Nagumo, kurį buvo numatęs minėtosios karinės operacijos vykdytoju. Viceadmirolas, pasiūlęs keletą pataisų, pareiškė, kad ataka, nors rizikinga, yra įmanoma.

1941 m. rugsėjo mėn. imperatorinėje konferencijoje buvo nutarta, jei iki spalio pradžios nebus susitarta dėl blokados pašalinimo, karas taip Japonijos ir JAV-bių yra neišvengiamas. Praėjus minėtai datai, japonai visu spartumu pradėjo ruoštis Pearl Harbor atakai. Į savo konsulatą, esantį Honolulu mieste, prigabeno šnipų, kurių tikslas buvo visokiais būdais sekti Amerikos laivų judėjimą, jų išsidėstymą uoste, lėktuvų sugrupavimus aerodromuose ir t.t.

Savo vienoje saloje turėjo uostą, kuris aplinka ir vandens gyliu buvo labai panašus į Pearl Harbor. Čia atliko visokius bandymus. Mesdami iš lėktuvų torpedas, pastebėjo, kad jos, patekusios į seklų vandenį, susprogsta prieš pasiekdamos laivą. Prie jų pritaisė medinius sparnelius, ir reikalas buvo išspręstas. Iš šnipų pranešimų žinojo, kad kai kurie didieji JAV-bių karo laivai aplink Fordo salą buvo sustatyti poromis, lygiagrečiai su pakrantėmis. Torpedomis sudaužius išlaukinį laivą, greta stovintis lieka nepaliestas. Pastarasis turėjo būti sunaikintas bombomis, numestomis iš lėktuvų. Tačiau pratimuose patyrė, kad turimomis bombomis sunkoka pramušti JAV-bių laivų denius. Tam reikalui pasigamino bombų, sveriančių 1600 sv.

Nuo Japonijos iki Honolulu yra apie 1000 mylių. Tai per didelis nuotolis sunkiomis bombomis pakrautiems lėktuvams. Be to, būtų susidarę sunkumų ir su kuro papildymu. Nutarta suorganizuoti didžiulę flotilę ir labai atsargiai, kad nepastebėtų amerikiečiai, priartėti prie Pearl Harbor. Be to, norint išvengti įtarimų, Washingtone derybas vilkino iki Pearl Harbor užpuolimo.

1941 m. lapkričio 18 japonų flotilė, susidedanti iš 33 laivų (6 lėktuvnešių, 2 kovos laivų, 3 kreiserių, 5 povandeninių laivų, 9 naikintuvų ir grupės pagalbinių laivų), pasiėmusi 360 lektuvų, iš Tanakanos įlankos išplaukė į Korilų salas. Priešakyje plaukė 5 dideli povandeniniai laivai, su savimi gabendami po 1 liliputinio tipo, turinčio po 2 žmones ir 1 torpedą, povandeninį laivą, Jų uždavinys buvo pranešti JAV-bių laivų judėjimą ir prieš ataką atgabenti prie Pearl Harbor mažuosius laivelius, kad jie slapta įplauktų į uostą ir pradėtų sprogdinti laivus.

Gruodžio 7, sekmadienį, anksti rytą flotilė sustojo 230 mylių nuo Honolulu. Lakūnai buvo painformuoti apie būsimą uždavinį. Jiems, be to, buvo paaiškinta, kad tai yra dieviška misija.

Įvykiai prieš pat ataką

Sekmadienio rytą, 3:45 val. Havajų laiku prie įplaukimo į uostą, uždraustuose vandenyse, pastebėtas svetimas povandeninis laivas. Duotas įsakymas jį sunaikinti. Apie nuskandintą laivą tuojau pranešta tiesioginiam viršininkui. 5:30 apie įvykį buvo painformuotas Washingtonas. Žinia buvo priimta be reikiamo dėmesio. Vienok buvo nutarta apie tai pranešti Ramiojo vandenyno laivyno komendantui. Dėl biorokratų kaltės įspėjimas atėjo per vėlai.

Apie 6 val. 2 japonų žvalgybos lėktuvai perskrido Oahu salą. Amerikiečiai jų nepastebėjo. Lakūnai patvirtino, kad šnipų surinkti duomenys yra labai teisingi. Tuo metu uoste buvo 94 laivai: 8 kovos laivai, 9 kreiseriai, 31 naikintuvas, 5 povandeniniai laivai, keli minų dėstytojai ir grupė pagalbinių laivų. Trijuose aerodromuose iš angarų ištraukti ir prie pakilimo takų glaustose eilėse sustatyti stovėjo apie 360 lėktuvų. Taip sustatytus lėktuvus buvo lengviau apsaugoti nuo eventualaus sabotažo. 6:50 val. du Amerikos radaro stotyje dirbantieji kariai pastebėjo didžiulę eskadrilę nežinomų lėktuvų ir tuojau pranešė kariuomenės leitenantui. Šis gi manė, kad tai yra savieji lėktuvai, nes tą rytą turėjo atskristi dvi grupės: viena iš Californijos, o kita nuo lėktuvnėšio. Jei leitenantas nebūtų padaręs klaidos, amerikiečiai būtų turėję apie valandą laiko "svečių" susitikimui.

Ataka

Milžinui saldžiai miegant, nuo lėktuvnešių į debesuotą padangę pakilę japonų lėktuvai, vadovaujami prityrusio lakūno Mituso Fuchida, Oahu salą pasiekė 7:45. Pearl Harbor gaubė nuostabi ramybė. Tik tolumoje girdėjosi bažnyčių varpų dūžiai, šaukią žmones į ašturitos valandos mišias.

(Bus daugiau)

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

Second class postage paid at Chicago, Ill. Published daily except Sundays, Legal Holidays, days after Christmas and Easter by the Lithuanian Catholic Press Society.

Publication Number (USPS — 161000)

Subscription Rates $42.00 — Chicago, Cook County, Illinois and Canada. Elsewhere in the U.S.A. $40.00. Foreign countries $42.00

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesiunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokestį, atžymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams	½ metų	3 mėn.
Chicago ir Cook County	$42.00	$25.00	$17.00
Kanadoje (kanadiškais dol.)	$46.00	$26.00	$18.00
Kanadoje (U.S.A. dol.)	$42.00	$25.00	$17.00
Užsienyje	$42.00	$25.00	$17.00
Kitur — Amerikoje	$40.00	$22.00	$15.00
Savaitinis	$28.00	$17.00	—

• Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nuo 8:30 iki 12:00.
• Redakcija dirba kasdien 8:30 — 4:00, šeštadieniais 8:30 — 12:00.
• Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Juos grąžina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prisiunčiamos gavus prašymą.

Advokatų Draugija
VALDEMARAS BYLAITIS
IR
VINCAS BRIZGYS
Teisių daktarai
2458 W. 69th St., Chicago, Ill.
Visi tel. 778-8000
Valandos pagal susitarimą

DR. K. G. BALUKAS
Akušerija ir moterų ligos
Ginekologinė Chirurgija
6449 So. Pulaski Road (Crawford Medical Building). Tel. LU 5-6446
Jei neatsiliepia, skambinti 374-8004
Priima ligonius pagal susitarimą

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 388-2233
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val.: pirm., antr., ketv. ir penkt. 11:30 val. ryto iki 3 val. popiet.

Dr. Ant. Rudoko kabinetą perėmė
DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
Tel. — GR 6-2400
Val. pagal susitarimą pirmad. ir ketv. 1-4 ir 7-9 antrad. ir penkt. 10-4 šeštad. 10-3 val.

Ofs. tel. 735-4477; Rez. 246-2839
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
Specialybė — Nervų ir Emocinės ligos
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Tel. — BE 3-5893
Specialybė Akių ligos
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. — 582-0221
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKŠA
VAIKŲ LIGOS
6441 S. Pulaski Rd.
Valandos pagal susitarimą

Ofs. PO 7-6000, Rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Valandos pagal susitarimą

6132 S. Kedzie Ave. Chicago
WA 5-2670 arba 489-4441
DR. K. A. JUCAS
ODOS LIGOS
KOSMETINĖ CHIRURGIJA
Valandos pagal susitarimą

Įstaigos ir buto tel. 652-1381
DR. FERD. VYT. KAUNAS
Gydytojas ir Chirurgas
DIPLOMATE, AMERICAN BOARD OF FAMILY PRACTICE
1407 So. 49th Court, Cicero, Ill.
Kasdien 10-12 ir 4-7 išskyrus treč. ir šešt.

DR. IRENA KYRAS
DANTŲ GYDYTOJA
2659 W. 59 St., Chicago
476-2112
Val. pagal susitarimą. Pirm., antr., treč. ketv. 10 iki 6 val. Šeštad. 10 iki 1 val.

Tel. REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
Lietuvis gydytojas
3925 West 59th Street
Val.: pirm., antr., ketv. ir penkt. nuo 12-4 val. popiet ir 6-8 val. vak. Treč. ir šešt. uždaryta

Tel. ofiso ir buto: OLympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. popiet

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGOS
SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
3200 W. 81st Street
Val.: Kasdien nuo 10 v. ryto iki 1 v. p.p.
Ofiso tel. RE 7-1168; rezid. 239-2919

Ofs. HE 4-1818; Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-mos ir Campbell Ave. kampas)
Val.: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. 3 iki 7 v. p.p. Tik susitarus

Ofs. 742-0255 Namų 584-5527
Dr. ALGIS PAULIUS
ORTOPEDINĖS LIGOS — CHIRURGIJA
1185 Dundee Ave.
Elgin, Ill. 60120
Valandos pagal susitarimą.

Tel. 372-5222, 236-6575
Dr. ROMAS PETKUS
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
Ofisai:
111 NO. WABASH AVE.
Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
8104 S. Roberts Road
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. 563-0700
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS
(Kalba lietuviškai)
OPTOMETRISTAS
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "Contact lenses"
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Val. pagal susitarimą. Uždaryta trečiad.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATO CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val. antr. 1-4 popiet ir ketv. 5-7 vak.
Ofiso tel. 776-2880, rezid. 448-5545

DR. C.S. ŠIAUČIŪNAS
DANTŲ GYDYTOJAS
4912 W. 14th Street
Cicero, Illinois
Tel. 656-2441
Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. HE 4-2123, namų GI 8-6105
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Val.: pirm., antrad., ketv. ir penktad. 2-5 ir 6-7 — iš anksto susitarus.

Ofs. tel. 586-3166; namų 381-3772
DR. PETRAS ŽLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6745 West 63rd Street
Val.: pirm., antr. ketv. ir penkt. 2-7) šeštadieniais pagal susitarimą

Lietuva ir Italija

IRONIJOS LAIMINGOS IR SKAUDŽIOS

— Joks italas negali toleruoti blogo dainavimo, ir net skurdžiausias italas nevalgo prasto maisto, tai kodėl gi jis visą laiką pakenčia tokius nevykusius savo valstybės vyrus — politikus? — kartą paklausė žymus italų rašytojas ir žurnalistas Luigi Barzini, puikiai įžvalgios knygos "Gli Italini" (Italai) autorius.

Iš tiesų klausimas visai pagrįstas. Juk kiek metelių praėjo nuo Italijos atstatymo demokratine respublika tuoj po Antrojo karo, beveik tiek pat per tą laiką viena po kitos stojo ir griuvo krašto vyriausybės. Nepasikeitė tik vienas dalykas: kuone visas valdžias lydėjusi jau nebe europinio, o sovietinio ar tiesiog orientalinio masto korupcija.

Prisiminę pernai kraštą baisiai sukrėtusį žemės drebėjimą, galėtume stebėtis, kodėl Italija taip skausmingai plakama Dievo rykštės. Bet nemažiau už Dievo rykštę italus baudžia ir savieji, žemiškieji valdovai. Tik nežinia, už ką?

Pvz., spaudos pranešimai skelbia, jog žemės drebėjimo jau ir taip baisius padarinius dar keleriopai pablogino valdžios organų veiksmai. Nustatyta, jog gausybės mirčių bei sužalojimų būtų buvę išvengta, jei su statybos inspektorių ir jų viršininkų žinia, prasižengiant įstatymui, nebūtų buvę pastatyta daugelis defektinės konstrukcijos namų ir pastatų. Be to, nuo pat jų įvedimo 1970 m. nebuvo paisoma ir civilinės apsaugos nuostatų, todėl kataklizmo nuostoliai išėjo žymiai didesni, negu galėjo būti. Pagaliau skaudžiausia, kad didelė nukentėjusiems skirtų maisto, aprangos ir medicinos reikmenų dalis dėl administracinės netvarkos ar klastos sugaišo ar "nubyrėjo" į privačias kišenes. Taigi "buržuazinė demokratija" šiuo atžvilgiu pasirodė niekuo neblogesnė už "tarybinį socializmą".

Jei prie to dar pridėsime ir visai rutininio pobūdžio skandaliukus (pvz., kai kurių vyriausybės narių pernai organizuotą masinį mokesčių įstaigos apgaudinėjimą ryšium su naftos importu), gatvėse nesuvaldomai siaučiantį terorizmą (1980 m. pareikalavusį net 109 asmenų gyvybes), komunistų sprendžiamas pinkles, milžiniško biurokratinio aparato ėdrumą, neproduktyvumą ir, aplamai, ekonominio progreso sutrikimą, — gausime tikrai nelinksmą Italijos bėdų sąrašą, pagristai jai pelniusį "laisvosios Europos vargšės" epitetą.

*

Visa tai turėtų skaudėti ir mums lietuviams, gyvenantiems istorinio sąmoningumo plotmėj. Juk italai — tai vienintelė iš didžiųjų Vakarų Europos tautų, su kuria nuo seno turėjome artimesnius ryšius, niekada betgi neprivedusių prie jokio konflikto. Tai reta!

Renesanso amžiais mūsų didikai, norėdami pagrįsti Lietuvos istorinį savarankumą nuo lenkų, save kildinosi iš ne ko kito, o romėnų. Iš Italijos pas mus atėjo palaiminga įtaka Didžiosios Lietuvos kunigaikštijos kultūrai, pasireiškusiai ypač architektūroje, dailėje, muzikoje, kulinarijoje. Toji įtaka, beje, akivaizdžiai stipresnė už, sakysime, rusų ar vokiečių. O mūsų šimtmetyje nepriklausomos Lietuvos respubliką su Italija visą laiką siejo geri valstybiniai, kultūriniai ir prekybiniai ryšiai.

Komunistai ir kiti kairieji mėgdavo Hitlerio Vokietiją, Mussolinio Italiją ir Smetonos Lietuvą sugrūsti po viena etikete: fašizmas! Tačiau tiek, kiek "dučės" valdžia buvo humaniškesnė už "Fuehrerio", tiek ir mūsojo "tautos vado" ranka buvo dar švelnesnė už "dučės". Be to, prisiminkime, kad Mussolinio idėjomis konkrečiau domėjosi ne prez. Smetonos, o nušalintojo ministro pirm. Voldemaro sekėjai. Vėliau ir Mussoliniui, ir voldemarininkams ironiškai atsikeršijo istorija.

*

Kalbant apie italų - lietuvių santykius, kai kas užsimins apie buvusius nesusipratimus dėl konkordato ar nuncijų. Tačiau šitie nesusipratimai, tiksliai šnekant, lietė ne Italijos vyriausybę, o tiktai Šv. Sostą. O jei Vatikanas kartais atrodydavo lietuviams nepalankus, tai priežasčių čia tenka ieškoti tik lenkų intrigose, bet jokiu būdu ne kokiame nors pačių italų antilietuviškame nusistatyme.

Ir štai laiminga ironija: Krokuvos vyskupo Zbignievo Oleznickio įpėdiniui Karoliui Wojtylai netikėtai įkėlus koją net į paties popiežiaus sostą, Vatikanas atsuko Lietuvai — nelauktos simpatijos ir nuoširdaus rūpesčio kupiną veidą!

O jau nuo seno apie pavergtos Lietuvos padėtį bei jos rezistentų kovas nepalyginti daugiau už bet kurios kitos Vakarų Europos šalies spaudą rašė ir teberašo Italijos laikraščiai. Čia nemaža lemia faktas, kad tiek Lietuvoje, tiek Italijoje stipri ir katalikybė, ir komunizmas. Skirtumas tik tas, kad Lietuvos katalikai ginasi nuo pozicijoje esančių komunistų persekiojimo, o Italijos katalikai meldžiasi už tai, kad jų krašte komunistai niekada tokios pozicijos nepasiektų. Šion italų maldon jungiasi ir aktyvia politine - informacine veikla ją papildo Italijoje gyvenantieji lietuvių dvasininkai, savo didele patirtimi bei žiniomis apie komunizmo praktiką galintys apšviesti (o būdinga karšta tėvynės meile inspiruoti) iš vis neišbrendančią italų visuomenę ir jos kartais gailesčio vertus vadus.

*

Iš Vinco Ramono 1947 m. parašyto romano "Kryžiai" pas mus plačiai paplito posakis, kad "visi keliai veda arba į Romą, arba į Maskvą". Kaip žinome, 1940 ir galutinai 1944 m. Lietuvai staiga baisiai sutrumpėjo kelias į Maskvą, o kelias į Romą ištįso beveik iki begalybės. Ir niekas, turbūt, negincysime, kad būtų buvę šimtą kartų geriau, jeigu būtų įvykę kaip tik atvirkščiai. Bet, deja, tai svajonė.

Ne svajonė, o gresiantis košmaras yra trečioji ir blogiausioji galimybė, būtent, kad keliai į Maskvą ir į Romą, neduok Dievė, susijungtų ir taptų vienu keliu... Bet nejaugi fašizmo dresūrą iškentėjusi italų tauta savo dabartinėms sunkioms problemoms išspręsti galėtų susigundyti dar aštresniu Kremliaus botagu? (Tai būtų iš tiesų skaudžiai groteskiška ironija.)

Štai klausimas, kurio teisingame išrišime šiandieną glūdi didžioji italų tautos istorinė atsakomybė.

M. Dr.

Svarbiausi autoriaus uždaviniai yra du: naujus dalykus padaryti žinomais, o žinomus — naujais.

Johnson

Uždirbk — kiek tik gali, taupyk — kiek tik gali, aukok — kiek tik gali.

J. Wesley

KAI PRARANDAMA LOGIKA

NEMALONŪS SAVŲ PRIEŠ SAVUS KOVOS PAVYZDŽIAI

JUOZAS KOJELIS

Kaip termometru matuojama temperatūra, barometru — atmosferos spaudimas, taip logikos normomis ir faktų tikrumu — skelbiamų minčių ir idėjų sąžiningumas. Teisingas, gerų intencijų ir idealistiškai nusiteikęs žmogus, net nežiūrint jo išsilavinimo, faktų nefalsifikuoja, logikoje nesusimaišo ir pats sau neprieštarauja. Tuščiažodžiavimas, faktų iškraipymas, prieštaravimai ir susimaišymai logikoje kelia teisėtą įtarimą, kad gražios frazės gali dengti ne taip gražius tikslus, nors jos skambėtų kilniai ir patriotiškai.

Aiškinantis mūsų visuomeninių santykių vingius, taipgi beviltiškai yra įklimpta į neteisingai vartojamų terminų bei sąvokų liūną, teisėtą kritiką vadinant puolimu, vienos organizacijos pozityvų darbą laikant kitos organizacijos griovimu, visuotinu rinkimų keliu parinktus organizacijų vadovus apšaukiant diktatoriais, o nedrįstančius pasitikėjimo visuomenėje balsavimų keliu patikrinti skelbiant beveik tautos vadais.

Blogiausia, kad tas pikto grybelis iš atskirų individų persimeta į organizacijas ir bandomas įpilietinti lietuvių visuomeninio gyvenimo praktikoje. Tokiam sąmyšiui kelti kuriamos net specialios organizacijos, tik jos save greitai apnuogina ir tampa nebepavojingos. Didesnis pavojus, kai tokios blogybės įsimeta į istoriškai vertingas organizacijas, garsėjusias praeityje dideliais darbais ir asmenybėmis. Po istorine tų organizacijų skraiste dabartiniai veikėjai ne kartą dengia savo menkystę ir ne labai pagirtinus tikslus.

Tokios nesmagios mintys kilo, naujausiame „Tėvynės sargo" numeryje :nr. 3—47) perskaičius Lietuvių krikščionių demokratų sąjungos konferencijos aprašymą. Aprašymas išspausdintas sąjungos organe ir po straipsniu padėti inicialai nurodo į patį žurnalo redaktorių, tad reikia manyti, kad aprašymas yra tikslus ir sąžiningas. Tačiau ne viskas, kas toje konferencijoje vyko, gali kelti džiaugsmą. Labiausiai nuvilia konferencijoje pravestos svarstybos, kurių dalyviais buvo buv. LKD s-gos centro komiteto pirmininkai — dr. Kazys Šidlauskas, Algirdas J. Kasiulaitis ir Vladas Šoliūnas.

„Aktualieji veiklos klausimai"

Buvo svarstyti „aktualieji Lietuvių krikščionių demokratų sąjungos veiklos klausimai", o buvę sąjungos pirmininkai, tai yra sunkioji artilerija, šaudė visai ne į tuos taikinius. Leiskime kalbėti straipsnio autoriui:

„Dr. K. Šidlauskas daugiau palietė Vliko sunkumus praeityje ir jo santykius su LB". Kaip jis tuos santykius interpretavo, straipsnyje nesakoma. Tačiau dr. K. Šidlauskas yra dabartinis Alto pirmininkas su aiškiu prielankumu Alto pagimdytiems reorgams ir viešai reiškiamais antibendruomeniškais jausmais, tad nesunku nujausti, kaip jis tuos santykius aiškino. Vienintelė Šidlausko pasakyta mintis, kurią būtų galima įglausti į pagrindinę temą — „aktualieji LKDS veiklos klausimai" — buvo jo siūlymas krikščionims demokratams įsijungti į Altą, nors tai kontroversinė ir dar didesnį sąmyšį mūsajame gyvenime galinti sukurti mintis. (Iš tikro tą įsijungimo mintį kėlė visi trys prelegentai).

Antrasis kalbėtojas, dabartinis krikščionių demokratų centro komiteto pirmininkas V. Šoliūnas, „daugiau sustojo prie ryšininko klausimo. Jis siūlė nustatyti ryšininkų veikimo tvarką, kad vėl neatsitiktų taip, kaip įvyko su (PLB) ryšininku (prie Vliko) A. Gurecku".

Kaip Šoliūnas interpretavo tą klausimą, galima suprasti iš jo pareiškimo: „PLB išsišokimai su Vliku padarė daug žalos laisvinimo kovos vieningumui ir pradžiugino Lietuvos okupantą".

Visiems žinomas faktas, kurio iki šiol nėra paneigęs nei pats Vlikas, kad į 1979.IX.29 Vliko posėdį atvykusį PLB valdybos ryšininką Vliko pirmininkas išvadino kiaule, liepė iš posėdžio išeiti ir daugiau nebegrįžti. O krikščionių demokratų pirmininkas tą faktą laiko „PLB išsišokimu prieš Vliką".

Vliko valdyba aiškina, kad PLB ryšininkas savo pareiškimu įžeidęs Vliko pirmininką, o tas atsiteisęs maždaug pagal principą „akis už akį, dantis už dantį". Tačiau oficialiai užklausta Vliko valdyba nenurodo nei žodžio, nei frazės, kuria Gureckas būtų įžeidęs Bobelį.

Pluoštą šviesos į šią kontroversiją galėtų įnešti dr. K. Bobelio pasakyta kalba Vliko seime Toronte 1980 gruodžio 13 d. Šioje kalboje Bobelis operuoja ne tik žemiausios rūšies faktų iškraipymais ir insinuacijomis prieš LB veikėjus, ypač PLB valdybos pirmininką Vytautą Kamantą ir JAV LB Visuomeninių reikalų tarybos pirmininką Algimantą Gečį, bet tiesiog meta įtarimą, kad jie galį dirbti Maskvos naudai. Kaip pagrindą savo įtarimui Bobelis nurodo Gečio straipsnį „Vliko seimui Toronte susirenkant", paskelbtą „Darbininke" 1980.XII.5. Jei tas viešai paskelbtas labai pozityvus Gečio straipsnis Bobeliui sukelia nesveikus įtarimus, tai jau daug paprasčiau jam viską apversti kojom aukštyn, kas įvyko su Algimantu Gurecku uždarame Vliko valdybos posėdyje.

Narsiausias karys — Kasiulaitis

Narsiausiai tačiau LB-nę atakavo svastybų narys Kasiulaitis, nors, pagal „Tėvynės sargą", jis turėjęs padaryti „įvadinę kalbą aktualiaisiais krikščionių demokratų veiklos klausimais". Štai į kokius „aktualiuosius klausimus" gilinosi Kasiulaitis:

„...bendradarbiavimas su tauta mums nėra reikalingas, nes mes patys esame tos tautos dalis: mums nėra reikalo bendradarbiauti patiems su savimi".

„...išeivijos jaunimui trūksta politinio sąmoningumo. Jam trūksta ir ideologinio sąmoningumo".

„...buvo ir tokių, kurie norėjo, kad (Vlikas) susilikviduotų ir kad jo veikla būtų suparalžuota. Ne kokiu kitu tikslu atsirado Visuomeninių reikalų komisija".

„Labai mums svarbu numatyti ir suprasti, kas Vliką skaldo. Sukurtoji Visuomeninių reikalų komisija, dublikuodama Vliko darbą, siekia sugriauti jo vieningumą. Krikščionys demokratai neturi leisti tai įvykti... Visiems reikia įsisąmoninti, perkratyti savo sąžinę ir prabilti prieš LB pastangas kiršinti išeiviją ir griauti vieningą kovos frontą, sukurtą gelbėti pavergtai mūsų tėvynei".

Reorginis patriotizmas

Kasiulaičio pareiškime sutviksi pačios ryškiausios reorginio patriotizmo spalvos: tuščiažodžiavimas, logikos stoka, prasilenkimai su faktais, griovimo aistra. Juk jo pareiškimas, kad bendradarbiauti su tauta nereikia, nes tai būtų bendradarbiavimas patiems su savimi, yra paprastas tuščiažodžiavimas. Matyt, tas pareiškimas įspūdžio nepadarė nė konferencijos prezidiumui, nes 4-tas konferencijos nutarimas skelbia, kad „santykiuose su pavergtais broliais mastu turi būti tautinis solidarumas ir tautinė ištikimybė". Tam nutarimui taikant Kasiulaičio logiką, tai irgi būtų santykiai ir solidarumas pačių su savimi.

Jaunimą taip pasmerkti, kaip daro Kasiulaitis, yra neteisinga. Jis pro savo paties pučiamus dūmus neįstengia įžiūrėti mūsų tautiškai sąmoningo jaunimo, kurio atliekami darbai nepalyginamai vertingesni už patriotinius pašūkavimus. Pašūkavimai nuskris su vėju, darbai gi stovės kaip pasodintas medis ir neš vaisių.

Pagaliau Kasiulaičio kaltinimai Bendruomenei nei logiški, nei faktais paremti. Jis teigia, kad JAV LB Visuomeninių reikalų taryba (ne komisija) pačiu savo atsiradimu siekia Vliką „sulikviduoti", „suparalžuoti", „suskaldyti", „sugriauti".

Jei Kasiulaičio logiką taikytume kitoms lietuviškos rezistencijos apraiškoms, tai po „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos" kitų pogrindžio leidinių atsiradimą turėtume laikyti „Kronikos" griovimu, bolševikų ir nacių pogrindyje vėliau susiorganizavusių griovimu, Alto — Vliko pastangos pravesti HCR 200 rezoliuciją — 1961 suorganizuoto Rezoliucijoms remti komiteto griovimu ir t.t. Bet tai yra siaurai partinė, o ne rezistencinė logika. Rezistencine prasme, į kiekvieną naują sąjūdį, dirbantį tam pačiam Lietuvos laisvinimo tikslui, tikras rezistentas žiūrės kaip į sąjungininką, o ne kaip į priešą — griovіką.

Popiežius kalba nuo žemės drebėjimo nukentėjusiems italams Balvano mieste.

Griovikas ateina užsimaskavęs griovimui pasmerktos organizacijos vardu ar prisidengęs jos rėmėjo kauke... Prisiminkime, kaip enkavedistai siekė sulikviduoti partizanus, infiltruodami patriotų kaukėmis prisidengusius išdavikus. Naciai okupacijos metais buvo išleidę sufalsifikuotą pogrindinį „Laisvės kovotoją", sovietų saugumas neseniai Lietuvoje platino tariamai slaptą raštą Bažnyčiai ištikimų kunigų vardu, voldemarininkai 1941, kenkdami Laikinajai Lietuvos vyriausybei, vertė Kauno komendantą pulk. Jurgį Bobelį. Altos pagimdyti reorgai šiuo metu, pasisavinę Bendruomenės vardą, bando griauti Lietuvių Bendruomenę.

Tokie yra griovimo faktai.

Ką sakė Krupavičius?

Pats didysis šio šimtmečio krikščionių demokratų autoritetas prel. M. Krupavičius Bendruomenei ne leido, bet ją įpareigojo dirbti Lietuvos laisvinimo darbus. Jis Bendruomenei skyrė du tikslus: pirminį — kultūrinį, antrinį — Lietuvos laisvinimą. Tačiau tuoj pat pridėjo, kad šiuo metu antrinis tikslas svarbesnis už pirminį. Dar aiškiau šiuo klausimu Krupavičius pasisakė savo sveikinime PLB II-jam seimui: „Ant Bendruomenės silpnų pečių yra užkrauta didelė ir šventa Lietuvos laisvinimo ir lietuvybės bei mūsų kultūros išlaikymo ir ugdymo pareiga". Bendruomenei reikia tik pasekti savo kūrėjo idėjomis ir darbais, kad ji savo laiku atliktų visas pareigas tautai.

Kol gyvas valdžios Lietuvoje neužleisiu niekam, — taip sakydavo Did. Lietuvos kunigaikštis ir Lenkijos karalius Kazimieras Lietuvos ponams, kurie prašydavo jį paskirti kurį nors savo sūnų Lietuvos kunigaikščiu.

KRIZĖ

VINCAS MYKOLAITIS-PUTINAS

6

— Taip, iš tolo... Gamybos banke tarnauja abudu.

Visvydui sūnėno kalba nepatiko.

— Na, tas tai visas fakulteto istorijas žino. Neveltui penkioliktą semestrą varo, — norėjo sugėdinti.

Bet sūnėnas nė kiek nesusigėdo. Priešingai. Jis patogiai atsilošė kėdėj, užsidegė papirosą ir, leisdamas į viršų dūmų kamuolius, rentavo:

— Mielas dėde! Kiekviena žinia, neišskiriant nė fakulteto istorijėlių, praplatina mano minčių ir jausmų akiratį. Jeigu aš žinau daug meilės istorijų, skandaliukų, pasisekimų ir nusivylimų, tai aš pažįstu žmonių santykius, galiu analizuoti jų jausmus, gilintis į psichologiją, daryti svarbių bendrinamųjų išvadų ir, taip sakant, turtinti savo išminties lobyną. Žmonių santykių pažinimas yra man daug turiningesnis ir prasmingesnis, negu, pavyzdžiui, žinija tų garbingų senukų mokslininkų, kurie visą savo gyvenimą tiria, sakysim, skruzdžių, vapsvų arba dar menkesnių Dievo padarų santykius!

— O, kad tu ką nors tirtum! — sušuko Visvydas. — Bet tu vien kavinių liežuvavimais tenkiniesi.

Sūnėnas nekreipė į tai dėmesio ir posteringavo toliau:

— Štai jūs čia, matyt, kalbėjotės apie Maleišius. Dėdė sakosi pažįstąs juos nuo senų laikų, ponas Sargenis su vienu buvęs gimnazijoj, su kitu viename banke dirba. O ką judu apie juos žinote? Nieko, palyginus su manim. Ir būsite nubausti dėl savo nežinojimo! Jei bent, prireikus, atsiminsite mano žodžius ir manęs paklausysit. Abudu Maleišius aš matau kiaurai, o Maleišienė — man atidengta korta. Kolegos buvome. Na, dar susidomėjimo verta jų sesuo Viktė. Graži ir nekvaila, kas taip retai kartu moteryse pasitaiko.

— Apsisuk apie ją, pone Juozai! Juk dvarininkaitė, — juokavo Sargenis.

Juozas padarė rūkščią grimasą.

— Gal jau ir būčiau apsisukęs, bet, pirma, ji man per sena, antra, dalies kaip nieko — praleido bestudijuodama ir į užsienius važinėdama, na ir, trečia, giminystės saitai su Maleišiais manęs nebevilioja. Bet štai Tamstai, pone profesoriau, ideali pana! Tamsta vyresnis, dalis Tamstai nesvarbu, o dvasinės ir, taip sakant, fizinės Maleišytės kokybės atstos ir dalią, ir brolių ydas.

Visvydas dėl tokių sūnėno žodžių supyko ne juokais.

— Juozai, žinok, pagaliau, saiką! — sušuko, krumpliais bakštelėjęs į stalą. — Ponas Sargenis ne tavo bendras, tavo patarimų ir piršlybų nereikalingas. Kas tų jaunuolių šiais laikais per akiplėšiškumas!

— Mielas dėde, aš visai rimtai... Na, bet jei mano piršliavimas čia ne vietoje ir ponas Sargenis dėl to užsigavo, tai atsiprašau, šimtą kartų atsiprašau!...

— Ponas Visvydas perdaug griežtas savo sūnėnui, — juokavo Sargenis. — Juk mudu su Juozu seni pažįstami ir geri bičiuliai. O panele Maleišyte iš ticsų galiu susidomėti.

Visvydas atsidėjęs pasižiūrėjo į Sargenį, vienu užvertimu išgėrė likusią arbatą ir, norėdamas baigti tą kalbą, pridūrė:

— Keista, kaip čia mums šiandien tie Maleišiai ant liežuvio pakliuvo. Dievai jų nematė!

Juozas greitai baigė vakarienę ir atsisveikinęs išdūmė į korporacijos pobūvį. Visvydas palydėjo jį apsiniaukusiu žvilgsniu.

— Vargas man su tuo jaunuoliu, — skundėsi jis Sargeniui. — Paėmiau iš brolio, maniau naudingą visuomenei žmogų padarysiu. O jam vėjai galvoje. Jokių idealų, jokio autoriteto, ir pažiūros kažkokios keistos. Čia visus niekina, su žemėmis maišo, čia ima girti fašizmą, čia vėl komunizmui himnus gieda... O gabus berniukas. Nepasakyčiau, kad ir nuo knygos bėgtų. Kartais įknibęs dienomis sėdi, bet kad galvoj tvarkos nėra.

Išlydėdamas Sargenį, jis neiškentė dar kartą nepagyręs Maleišių, tarsi norėdamas atsverti nepalankius sūnėno žodžius.

(Bus daugiau)

MŪSŲ KOLONIJOSE

New Haven, Conn.

T. VENCLOVA KALBA LB SUSIRINKIME

Šv. Kazimiero parapijos Vyčių kambaryje, New Haven, sausio 11 d. vyko LB Connecticut'o apygardos valdybos narių, apylinkių pirmininkų ir LB Tarybos narių susirinkimas. Dalyvavo ir keli svečiai. Susirinkimui vadovavo A. Lipčienė, sekretoriavo M. Petrauskienė. Klebonas kun. Al. Karalis sukalbėjo maldą, susirinkimą pradedant.

Tomas Venclova, dabar profesorius Yale universiteto, esančio prie New Haven, kalbėjo apie Madrido konferenciją. Jis kalbėjo, ne skaitė, tai galėjo ir kai kurias smulkmenas paminėti. O tos įdomios. Jo nuomone, Madrido konferencija Lietuvai buvo daug naudingesnė, negu Belgrade buvusi, nes vakariečiai jau pradeda pažinti komunistų rusų kėslus. Įvyko ir vienas teigiamas reiškinys. Komunistai norėjo primesti savo valią ir apriboti laiką debatams žmogaus teisių pažeidimo reikalu, tai sustabdė konferenciją. Žurnalistai, neturėdami ką veikti, laukė pavergtųjų tautų atstovų konferencijos ir turėjo galimybės sutikti rezistentus. Taip pavergtųjų reikalai galėjo gausiau patekti į pasaulio spaudą.

Profesorius atsakė į daug paklausimų, liečiančių konferenciją, rezistenciją Lietuvoje ir Rusijoje, rezistentų gyvenimą jų kraštuose, taip pat jų gyvenimą ir veiklą užsienyje, pavojus rezistentams ir kit. Tačiau prie pranešimo ir klausimų — atsakymų aprašymų nėra galimybės sustoti dėl laiko ir laikraštyje vietos stokos. Ypač kad apie tai jau daug rašyta spaudoje. Prof. Venclovos darbams paremti įteikta 35 dol. auka.

—Toliau susirinkusieji išklausė pranešimų iš LB Tarybos suvažiavimo Chicagoje. Jame dalyvavo A. Lipčienė ir prof. V. Vėbraitė - Gustienė. Programa buvusi perkrauta ir daugelį nutarimų teko daryti paskubomis. Vienas pakeitimas jau dabar visiems LB nariams žinotinas — nario mokesčio pakeitimas: nedirbantis ir pensininkas dabar moka 2 dol., dirbantis, o taip pat ir šeima — 10 dol. metams.

— Iš kultūrininkų konferencijos Clevelande pranešimus padarė dr. J. Kriaučiūnas ir V. Vaitkus. Pasidžiaugė konferencijos dalyvių gausumu, nuotaikomis, bet ir paaiškėjusiais sunkumais kultūros reikalus kelti, ypač mažose kolonijose, nes daug jaunų žmonių išsikelia į didesnius miestus ir šalinasi nuo lietuviško veikimo. Dr. Kriaučiūnas konferencijoje darė pranešimą apie Alkos archyvą-muziejų. Connecticut'o apylinkėse švietimas ir kultūrinė veikla reikalingi daug kur skatinimo.

— Nutarta sudaryti ir pasiųsti 8 — 10 asmenų delegaciją pas naują Connecticut'o valstijos gubernatorių O'Neil (gubernatorė Grasso dėl ligos atsisakė gubernatūros) ir paprašyti Vasario 16-tą dieną paskelbti Lietuvių diena. Tuo pačiu išleisti atsišaukimą, paremiantį Lietuvos valstybės atsatymą, ko siekia viso pasaulio lietuviai.

— Hartfordo apylinkės pirm. S. Zabulis pranešė apie Hartforde ruošiamą Rytinio pakraščio lietuvių Šokių šventę, įvykstančią gegužės 31 d. Šventės ruošimo pirm. yra Alf. Dzikas ir šokių vadovė Dzikienė. Jau užsiregistravo apie 300 šokėjų iš 8 vietovių. Amerikiečių televizija filmuos programą parodymui. Apylinkėse ir valstijose lietuviškos organizacijos prašomos tą dieną neruošti savo parengimų, kad daugiau žmonių galėtų dalyvauti šioje šventėje.

— Susirinkusieji pasidžiaugė, kad Amerikos valdžia sutiko rūpintis Pabaltijo valstybių atstovybių tęstinumu, bet ir susirūpino, jog nieko negirdi iš pačių atstovų, kas tuo reikalu daroma. Nutarė tuo reikalu pasiųsti susirūpinimo laišką Lietuvos atstovui Washingtone.

— Nuspręsta ieškoti būdų, kaip finansiškai paremti LB Tarybos atstovus ir kitus delegatus, vykstančius į svarbius suvažiavimus ar pasitarimus. Vienas tų būdų sutelkti nors kiek pinigų — suruošti iškylą —gegužinę. Ją ruošti nutarta rugsėjo mėn., vieta dar nenumatyta. Tikimasi lietuvių paramos.

Susirinkimas baigtas malda, kurią sukalbėjo seselė Palmira Kavaliauskaitė, apygardos valdybos narė. Susirinkimas buvo darbingas ir darnus, bet vis tiek užtruko bent tris ir pusę valandos. Pasivaišinta kavute ir užkandžiais.

J. Kr.

— — —

Rockford, Ill.

VASARIO 16-TOS MINĖJIMAS

Minėjimas vyks 1981 m. vasario 8 d. šia dienotvarke:

12:30 iškilmingos Mišios.

2:00 formalus minėjimas Lietuvių klubo salėje, 716 Indiana Av.

Dalyvauja: Chicagos ir vietiniai šauliai,

Solistė Audronė Gaižiūnienė-Simonaitytė,

Šaulių jaunimo tautinių šokių grupė "Vytis" ir kiti.

Po programos bus skanūs pietūs, kuriems bilietai bus galima gauti salėje. Minėjimą, kaip ir visuomet, jau daugelį metų organizuoja Amerikos Lietuvių Tarybos skyrius.

Vietinė mūsų kolonija yra labai maža, bet Tautos dienos proga sukviečiame visus iš arti ir toliau ir minėjimai paprastai praeina įspūdingai, surenkant gerą sumą aukų. Ir vietinė spauda gražiai sumini Lietuvos padėtį.

Kviečiame visus pagelbėti mums ir paremti Lietuvos reikalus. Lauksime.

S. S.

Rochester, N. Y.

TOMAS VENCLOVA ROCHESTERYJE

Šiemet Rochesterio lietuviai Nepriklausomybės šventę pradeda švęsti iš vakaro Tomo Venclovos literatūros vakaru. Vasario 21 dieną, šeštadienį, 7 val. 30 min. vakare žemutinėje parapijos salėje Tomas Venclova skaitys savo poeziją ir pasakos apie savo, kaip rašytojo, kelią okupuotoje Lietuvoje ir čia, laisvame pasaulyje, kur spėjo jau išleisti net dvi knygas. Vieną savo originalios poezijos, o kitą žymiųjų pasaulio poetų vertimų. Po literatūros vakaro prie kavos puoduko kiekvienas galės arčiau susipažinti ir pasikalbėti su tuo bent iš tolo jau gerai žinomu vyru.

Kitą dieną, sekmadienį, vasario 22 d. 3 val. p.p. Nepriklausomybės šventės iškilmingame susirinkime viršutinėje salėje tas pats Tomas Venclova pasakys šventės pagrindinę kalbą. Rochesterio ir jo apylinkės lietuviai turės progos ne tik gražiai ir prasmingai atšvęsti Neprklausomybės šventę, bet iš arčiau pažinti Venclovą ir kaip rašytoją kultūrininką ir kaip nepailstantį kovotoją už savo krašto ir savo žmonių laisvę.

Šeštadienio literatūrinį susitikimą su Tomu Venclova rengia L. B. Rochesterio apylinkės kultūrinė sekcija, o sekmadienio iškilmes rengia Rochesterio Altos skyriaus valdyba.

Jurgis Jankus

LIETUVIAI FLORIDOJE

Miami, Fla.

VASARIO 16 MINĖJIMAS

Prieš trisdešimt metų Miami Alto skyrius, vadovaujamas a.a. A. Kaulakio, pradėjo ruošti Vasario 16 minėjimus. Šių metų minėjimas bus pradėtas šeštadienį, vasario 14 d. 2 val. p.p. pamaldomis, Šv. Petro ir Pauliaus bažnyčioje — 900 S.W. 26 Road, Miami, Fla. Šventas Mišias atnašaus ir pamokslą sakys kun. dr. Vincas Andriuška.

Sekmadienį, vasario 15 d., 2 val. p.p. minėjimas prasidės Miami Lietuvių Amerikos piliečių klubo patalpose. Pagrindinis kalbėtojas bus kun. Adolfas Stašys, svečias iš St. Petersburgo. Invokaciją sukalbės kun. dr. V. Andriuška. Meninę dalį atliks solistė Juozė Krikštolaitytė-Daugėlienė.

Minėjimo metu bus renkamos aukos Lietuvos laisvinimo reikalams ir jos bus persiunčiamos organizacijoms pagal aukotojo pareikštą norą.

LIETUVIŲ KLUBO VEIKLA

Miami Lietuvių Amerikos piliečių klubas kasmet išsirenka naują valdybą. Gruodžio mėn. išrinktoji valdyba pareigas perėmė sausio 13 d. susirinkime. Ji yra šios sudėties: pirmininkas Juozas Maurukas, vicepirm. Helen Sabal, sekretorius Petras Griškelis, finansų sekretorius Pijus Lapinskas, iždininkas Zigmas Ramanauskas ir tvarkdarys Frank Sabal. Direktorių tarybos pirmininku balsų dauguma išrinktas Adomas Noreika, dirbąs klube nuo jo įsikūrimo dienos, o kiti tarybos nariai yra šie: M. Ališauskas, J. Gruzdas, J. Korsakas, A. Liaugminas, A. Stongvila, J. Vaičekonis ir E. Zigmantienė.

Klubo narių susirinkime visų buvo išreikšta didelė padėka dvejus metus klubo valdybos pirmininke išbuvusiai Sofijai Šeputienei. Jos vadovavimo metu, dėka jos sugebėjimo organizuoti talkas, klubo patalpos su mažomis išlaidomis buvo labai gražiai išpuoštos, atnaujintos iš vidaus ir perdažytos iš lauko. Dabar malonu patiems nariams salėje pabuvoti ir svečiams parodyti.

NETIKĖTAS KONCERTAS

Sekmadienį, sausio 18 d. susirinkę daugiau šimto klubo narių ir svečių patyrė malonią staigmeną. Baigiant vaišintis klubo patiektais pietum, naujasis pirmininkas J. Maurukas pranešė, kad svečių tarpe turime solistą Algirdą Brazį su žmona ir kad jis sutiko padainuoti keletą dainelių. Miami gyvenančiam muzikui Algiui Šimkui akompanuojant, solistas Alg. Brazis padainavo bene septynias operų arijas ir dainas, baigdamas populiaria „Sugriški į Sorento". Po kiekvienos dainos publika entuziastingai plojo. Pirm. J. Maurukui padėkojus ir priminus, kad solistas A. Brazis šį netikėtą koncertą atliko be jokio honoraro, visi susirinkusieji sustoję ilgu plojimu dėkojo maloniam solistui.

K.P.

Malinovkoje dirbdamas, aš sunešiojau tris poras vyžų. Trečioji pora visai suplyšo tolimame Kulistane. Buvo rugsėjo 20 d. ir jau gerokai šalta — pradžia Sibiro žiemos. Baigus kūlę, kitus darbininkus išsiuntinėjo į kitas darbovietes, o mus kelis paliko vietoje. Buvome pervargę ir alkani, nes mums sriubos jau niekas nevirė. Turėjome tenkintis tik sausos duonos grau želiu. Mano vyžotos kojos sniege šalo, ir pradėjau visai nejausti pirštų.

S. Rūkienė

(Iš "Vergijos kryžkeliuose")

●

Žmonės niekuo daugiau taip neprilygsta Dievybei, kaip nešdami laimę kitiems.

Cicero

Lietuviai esame visi — Lietuvių Fonde ar esi?

2422 WEST MARQUETTE RD.
CHICAGO, ILLINOIS 60629
PHONE: 312 925-6897
U.S.A.

LIETUVIŲ FONDAS LITHUANIAN FOUNDATION

Santrumpa: atm.-įn.-atminimo įnašas. Suma, parašyta po pavardės, reiškia įnašų iš viso.

1980 gruodžio mėn. įnašai.

Santrumpa: atm. įn. — atminimo įnašas. Suma, parašyta po pavardės, reiškia įnašų iš viso.

4x	$25.00	Banevičius Voldemaras $200.00, Macežinskas Mamertas $175.00, Plenys Kazimieras, atm. įn. $150.00, Tamašauskas Juozas ir Petronėlė $575.00
1	$30.00	Mikuckis Vaclovas ir Ona $130.00.
4	$50.00	Astra Stasys ir Uršulė $200.00, Grinius Jonas (miręs), Dr. ir Alina $150.00, Vokietija, Lukaševičius V. $50.00, Šeštakauskas Petras, Mjr., atm. įn. $150.00.
2	$60.00	Puras Antanas ir Regina $1,075.00, Totoraitis Juozas ir Alice $100.00.
1	$62.00	Acus Jonas, atm. įn. $169.00.
1	$69.00	Avižienis Algirdas $600.00.
2	$75.00	Jasinskas Justinas (miręs) ir Petronėlė $300.00, X $190.00.
1	$80.00	Kušlikis Ignas ir Marija $100.00.
1	$95.00	Glowick Povilas $100.00.
51	$100.00	Andrašiūnas Bronius ir Polė $300.00, Andriukaitis Bronius ir Suzanne $200.00, Anonis Vytautas ir Danutė $1,500.00, Augustinius Jonas Zigmantas $100.00, Bartosevičius eugenijus, atm. įn. $400.00, Bražinskas Bronius $600.00, Endriūnas Vladas, atm. įn. $100.00, Girginas Leokadija, atm. įn. $100.00, Januška Antanas ir Aniceta $100.00, Balčiūnas Vytautas, Kun. $200.00, Janušonis Rimas $200.00, Janušonis Vytautas ir Palmira $650.00, Janušonis gintas Juozas $200.00, Juodakytė Violeta, M.D. $200.00, Juodvalkis Antanas ir Ona $200.00, Juodvalkytė Eglė $300.00, Kairaitis A. ir Z. $100.00, Kairiūkštienė-Stakėnaitė Veronika, atm. įn. $100.00, Kasis Jonas ir Ina $300.00, Kisielius Tomas M.D. ir Rita $300.00, Kručas Bronius ir Anelė $300.00, Lekutis Pranas ir Jonė $575.00, Lukas Juozas $400.00, Masionis Antanas ir Aleksandra $300.00, Mažeika Vaclovas ir Vanda $500.00, Micevičius Vincas $100.00, Micevičius Vincas, atm. įn. $100.00, Micevičienė-Šluškonytė Petronėlė, atm. įn. $100.00, Micevičius Boleslovas, atm. įn. $100.00, Paovys Jonas ir Verutė $900.00, Pavalkis V., Kun. dr. $400.00, Prižgintas Vacius ir šeima $1,600.00, Pumputis Antanas ir Joana $300.00, Raslavičius Polius A. $800.00, Rumbaitis Mečys ir Janė $500.00, Šadauskas Mykolas ir Rozalija $700.00,, Shatas Romas A. ir Gertruda M. $615.00, Šapetka Kazimieras $300.00, Šaulys Vacys ir Viktorija $100.00, Surdokas Cezaris ir Stasė $300.00, Vasiliauskas Vincas ir Elena $300.00, Vaznonis Alfonsas, atm. įn. $100.00, X $1,400.00, X $1,504.00, X $1,600.00, Vidzickas, Mykolas ir Juzė-Koniušauskaitė $100.00, Vilinskas Petras ir Antanina-Katkevičiūtė, atm. įn. $100.00, Virketis Leonas, Lietuvos Partizanas, atm. įn. $400.00, Žilis Antanas ir Ona, atm. įn. $100.00, Žemeckas Kazys ir Helena $100.00, X $100.00.
1	$120.00	Pušdešris Justas, atm. įn. $120.00.
1	$145.00	Šileika Antanas, atm. įn. $145.00.
3	$150.00	Gaižutis Pranas, Inž. $2,950.00, Karnočius Vincas $300.00, Turūta Pranas, atm. įn. $670.00.
9	$200.00	Baublys Stasys, Dr., atm. įn. $500.00, Gleveckas A. B., M.D. $4,000.00, Grigaliūnas Anicetas, Vet. Gyd. $3,300.00, Linkus Kazys ir Mėta $1,000.00, Medziukas Ignas ir Bronė $500.00, Sinkus Vytautas $900.00, Varnelis Apolinaras ir Jadvyga $600.00, Vengrytė Indrė M. $200.00, Zakas Aleksas $400.00.
1	$205.00	Mošinskienė Celina, atm. įn. $205.00.
5	$250.00	Ankudas Stanley, M.D. $2,600.00, Družilauskienė-Motiekaitytė-Jonutienė Sofija, atm. įn. $250.00, Ignatonis Jeronimas, atm. įn. $765.00, Kemėšis Fabijonas, Prof. Kan., daug iškentėjęs bolševikų kalėjimuose ir miręs Sibiro verguvėje 1954 m., atm. įn. $250.00, Kelertas Algimantas $2,500.00.
1	$275.00	Jonaitis Vytautas ir Romainė $1,000.00.
4	$300.00	Dausų šeima — Alfonsas (miręs), Michalina, Aldona $300.00, Mikalauskas Petras $1,300.00, Skirgaudas John, M.D. ir Pamela $600.00, Žolynas Petras ir Vanda $700.00.
2	$400.00	Plikaitis Juozas, M.D. ir Barbora $3,400.00, Simaitis Kazimieras, Kun. $1,000.00.
1	$460.00	Jonaitis Juozas ir Marija $1,000.00.
2	$500.00	Balbatas Jonas $600.00, Indreika Petras ir Antonina (mirusi) $1,000.00.
1	$504.39	Šimkus Stasys $2,791.82, Vokietija.
9	$1,000.00	Dambrava Jurgis ir Birutė, atm. įn. $1,100.00, Beresnevičius Aleksas ir Agnė $1,500.00, Beinoris Bruno, M.D. ir Aldona $2,000.00, Bieliauskas Vytautas, Ph. D. ir Danutė, M.D. $3,500.00, Motušis Kazimieras ir Barbora, atm. įn. $1,000.00, Naujokaitis Gediminas $1,600.00, Pečkaitis Juozas $1,100.00, Smagrauskas Adomas ir Emilija, atm. įn. $1,000.00, Žuras-Žurauskas Jonas, atm. įn. $4,000.00.
2	$2,000.00	Kubiliūnas Juozas ir Anelė, atm. įn. $2,000.00, X $10,000.00.
1	$4,000.00	Vygantas Mindaugas, M.D. ir Austė Ph. D. $16,000.00.
1	$10,000.00	X $10,805.00.
112		Iš viso 112 narių ..... $41,215.39.

Lietuvių Fondas pasiekė du milijonus dol. ir iš gautų palūkanų jau parėmė lietuvių švietimą, kultūrą ir jaunimą 743.000 dol. Ateinančiais metais numatoma lietuvybės išlaikymui paskirti apie 150.000 dol.

Palikimai sudaro svarbią Lietuvių Fondo kapitalo dalį. Iki šiol palikimų gauta 510.811 dol.

Sudarykime testamentus ir nepamirškime paskirti bent dalį savo turto Lietuvių Fondui:

„LITHUANIAN FOUNDATION, A NON-FOR-PROFIT, TAX EXEMPT, ILLINOIS CORPORATION
2422 W. MARQUETTE ROAD, CHICAGO ILLINOIS 60629"

Visi statykime Lietuvių Fondą ir didinkime jo kapitalą, kad kasmet galėtų skirti lietuvybės išlaikymui 150 tūkstančių dolerių.

Perskaitę Draugą, duokite jį kitiems pasiskaityti.

CLASSIFIED GUIDE

PROGOS — OPPORTUNITIES

For sale
TASTEE FREEZ
69th & Maplewood Ave.
Sale by owner
Telephone 334-3300

MISCELLANEOUS

NAMŲ APŠILDYMAS
Įstatau naujus pečius ir vandens šildytuvus. Išvalau ir pakeičiu alyvinius pečius į gazinius.
ALBIN BANYS, Tel. 447-3806

TELEVIZIJOS
Spalvotos ir paprastos. Radijai, Stereo ir Oro Vėsintuvai.
Pardavimas ir Taisymas.
MIGLINAS TV
2346 W. 69 St., tel. 776-1486

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
ir kitus kraštus
NEDZINSKAS, 4059 Archer Avenue, Chicago, Ill. 60632, tel. 927-5980

VALOME
KILIMUS IR BALDUS
Plaunamе ir vaškuojame visų rūšių grindis.
Tel. RE 7-5168

M. A. ŠIMKUS
INCOME TAX SERVICE
NOTARY PUBLIC
4259 So. Maplewood, tel. 254-7450
Taip pat daromi VERTIMAI, GIMINIŲ ieškvietimai, pildomi PILIETYBĖS PRAŠYMAI ir kitokie blankai.

MOVING
SĖRENAS perkrausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli miesto leidimai ir pilna apdrauda.
Priimame MASTER CHARGE ir VISA
Telef. — WA 5-3063

PLUMBING
Licensed, Bonded, Insured
Nauji darbai ir pataisymai. Virtuvės ir vonios kabinetai. Keramikos ir kt. plytelės. Glass blocks. Sinkos vamzdžiai išvalomi elektra. Į automatą galit kalbėt lietuviškai palikit pavardę ir telefoną.
SERAPINAS — 636-2960

PACKAGE EXPRESS AGENCY
MARIJA NOREIKIENĖ
SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
Labai pageidaujamos geros rūšies prekės. Maistas iš Europos sandėlių.
2608 W. 69th St., Chicago, IL 60629
TEL. — WA 5-2787

REAL ESTATE

BUTŲ NUOMAVIMAS
Namų pirkimas — Pardavimas
Draudimai — Valdymas
INCOME TAX
Notariatas — Vertimai
BELL REALTORS
J. BACEVIČIUS
6529 S. Kedzie Av. — 778-2233

ŠIMAITIS REALTY
Insurance — Income Tax
Notary Public
2951 WEST 63rd STREET
Tel. 436-7878 ar 839-5568

ARTI 67-OS Į VAKARUS UŽ PULASKI
Mūr. 3-jų miegamų rezidencija. Pilnas rūsys, 2 maš. garažas ir priedai. "Eat in" virtuvė. Teisingai įkainuota — tik $54,900. P-71889.
Kreiptis į JANET WEBER
RE/MAX REALTORS
Tel. 361-1300

IŠNUOMOJAMA — FOR RENT

IŠNUOM. kambarys tvarkingam vyrui — vidutinio amž. ar pensininkui Galima pasinaudoti virtuve. 581-0698.

IŠNUOM. 4 kamb. naujai dekoruotas butas. Nauji kilimai. Virimui pečius ir šaldytuvas. Marquette Parke. $250.00 mėn. Skambint po 7 val. vakaro — tel. 925-9116.

MISCELLANEOUS

už apdraudą nuo ugnies ir automo- 10% — 20% — 30% pigiau mokėsit bilio pas mus.
FRANK ZAPOLIS
3208½ West 95th Street
Telef. — GA 4-8654

A. VILIMAS MOVING
Apdraustas perkraustymas
Įvairių atstumų
Tel. 376-1882 arba 376-5996

!; Įvairių prekių pasirinkimas nebrangiai iš mūsų sandėlio.
COSMOS PARCELS EXPRESS
2501 W. 69 St., Chicago, Ill. 60629
SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
Telef. — 925-2737
Vytautas Valantinas

Perskaitę "Draugą", duokite ji kitiems pasiskaityti.

DĖMESIO

THE BALTIC STATES IN PEACE AND WAR (1917-1945)
Edited by V. Stanley VARDYS and Romuald J. MISIUNAS
Published with the cooperation of the Association for the Advancement of BALTIC studies.
The Pennsylvania State University Press University Park and London.
240 pusl. Kieti viršeliai. Šioje knygoje, kaip rašoma, šaltiniai panaudoti Suomių, Vokiečių, Anglų, Amerikos ir ypatingai Rusų ir Lietuvos archyvų dokumentai, kurie niekad nebuvę išleisti. Kaina su persiuntimu $15.00. Ill. gyv. prideda 75 ct. valstijos mokesčių. Užsakymus siųsti:
DRAUGAS, 4545 West 63rd St., Chicago, IL 60629

LAND OF CROSSES
The struggle for religious freedom in Lithuania, 1939 - 1978
by
MICHAEL BOURDEAUX, M.A., B.D.
Printed in England 1979, 339 pages. Price — including shipping and handling $8.95.
Užsakymus siųsti:
DRAUGAS, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629
Illinois gyventojai dar prideda 48 ct. valstijos mokesčio.

Kun. dr. Vacį Širką amžinybėn palydint

Brocktone ir apylinkėse 2-jų mėn. laikotarpy amžinybėn iškeliavo 3 kunigai: kun. Vac. Martinkus, prel. Pranas Juras ir sausio 14 d. kun. dr. Vacys Širka, Sopulingos Mūsų Motinos vienuolyno ir Šv. Juozapo senelių globos namų Brocktone kapelionas. Sausio 10 d. pajutęs širdies sutrikimą, prašėsi pagalbos. Skubiai nuvežtas į Brocktono ligoninę. Gydytojų ir mediciniškų aparatų pagalba jau sustojusi širdis privertė kun. Vaciui tarnauti. Deja, sausio 14 d. vidurdienyje nei gydytojų pastangos, nei moderniškiausi medicinos aparatai nebegelbėjo — kun. Vacys Sirka amžinai užmerkė akis, būdamas 67 m. amžiaus.

Kun. V. Širka, Jono ir Marijos Maršalkaitės Širkų sūnus, gimė Lietuvoje, Šeduvoje. Savo jėgomis siekė aukštesnio mokslo. Įstojo į Kauno kunigų seminariją. Studijavo teologiją Vytauto Didžiojo universitete. 1939 m. birželio 3 d. buvo įšventintas kunigu. Kun. Vacys gerai žinodamas komunizmo tikslus pasitraukė į Vakarus. Čia dirbo pastoracinį darbą, vėliau išvyko į Romą. Gregoriniame universitete studijavo teologiją įgydamas daktaro laipsnį. 1953 m. atvyko į JAV. Buvo ištikimas savo pašaukimui ir savajai tautai. Sėkmingai ėjo kunigo pareigas N. Yorko valstijoj, Albany vyskupijoj. Nuo 1977 m. spalio mėn. Brocktone lietuviškojo Sopulingosios Mūsų Motinos seserų vienuolyno ir Šv. Juozapo senelių globos namų kapelionas.

Seselių rūpestingumu iškilmingai palaidotas. Motinos ses. Anunciatos pavedimu, jos asistentė ses. Rūta pakvietė du vyskupus, daug lietuvių kunigų, keletą amerikiečių, mirusio draugus, bendradarbius ir gimines. Vaitkaus laidojimo įstaigos paruoštas, sausio 17 d. vakare buvo pašarvotas vienuolyno svečių kambaryje. Sausio 18 d., sekmadienį, 4 val. p.p., atlydėtas į Sopulingosios Mūsų Motinos koplyčią, kurioje įvyko įspūdingos pamaldos. Giesmių ir muzikinei daliai vadovavo kun. James Sullivan iš Brocktono. Visų apeigų vadovas — kun. Richard Crowleu, Brocktono ligoninės kapelionas. Po iškilmingų pamaldų kunigus ir k. svečius ses. Rūta pakvietė į erdvią vienuolyno salę vakarienės.

Brocktone Nukryžiuotojo Jėzaus Sopulingosios Mūsų Motinos motiniškame name, Šv. Juozapo senelių globos namuose ir Šv. Kazimiero parp. mokyklose šiuo metu seselių šeimą sudaro 30 seserų, einančių įvairias pareigas. Į kapeliono kun. dr. V. Širkos laidotuves iš kitų vietovių atvyko per 40. Vienuolija turi arti 100 seserų.

Pirmadienį, sausio 19 d., 12 v., už mirusį kun. Vacį koncelebruotas Mišias atnašavo Albany, N. Y., diecezijos vyskupas Howard J. Hubbard, buvęs kun. Vacio Sirkos viršininkas. Asistavo seminarijos bendraklasis kunigas Jonas Pakalniškis iš Brooklyno, N.Y., ir kun. M. Čyvas iš Albany. Dalyvavo Bostono diecezijos vysk. Daniel A. Hart, Brocktono vyskupas, keli prelatai, 35 lietuviai kunigai iš rytinio JAV pakraščio, 10 amerikiečių kunigų, daug vienuolių seselių. Turininga pamokslą pasakė vysk. H. J. Hubbard angliškai, o kun. J. Pakalniškis lietuviškai. Vargonais palydint kun. Arthur Coyle

A. a. kun. Vacys Širka

kunigų ir seselių giedojimas buvo įspūdingas.

Po iškilmingų gedulo Mišių kunigų procesija, vedama kun. R. Crowley, išėjo iš koplyčios. Vyskupai, kunigai, giminės ir kviestieji svečiai dalyvavo seselių užsakytuose pietuose, vienuolyno salėje. Po pietų ilga mašinų vilkstinė šio vienuolyno kapelioną išlydėjo į Jameiką Plain, Mass., Šv. Mykolo kapines amžinam poilsiui. Ten nuo 1960 m. ilsisi jo brolis. Kapinėse lietuviškoms pamaldoms vadovavo kun. J. Pakalniškis. Sugiedojus Marija, Marija, artimieji ir draugai paliko kun. dr. Vacį Širką ilsėtis svetimoje žemėje.

Ilsėkis Amžinoje Šviesybėje, kurią paskyrė Visagalis Dievas.

E. Ribokienė

Mūsų kolonijose

Elizabeth, N. J.

VASARIO 16-TOJI

Kaip praeityje, taip ir šiemet Elizabetho ir apylinkių lietuviai ruošiasi kuo gražiau ir prasmingiau paminėti Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo sukaktį. Ši šventė yra tapusi mums svarbiausiu naujųjų laikų Lietuvos istorijos įvykiu. Jisai skatina mus semtis stiprybės ir didžiuotis praeities pasiryžėlių žygdarbiais, kurie įrikiavo mūsų tėvynę į laisvų ir nepriklausomų valstybių gretas. Tas laimėjimas ir dabar tebeteikia mums nepaliaujamą norą dirbti ir aukotis Lietuvos valstybinei gyvybei atgauti. Joks sveikiau galvojantis žmogus negali pateisinti rusų okupacijos Lietuvoje ir ten vykdomo smurto.

Minėjimas bus sekmadienį ir jis prasidės pamaldomis vienuoliktą valandą Šv. Petro ir Pauliaus lietuvių bažnyčioje, 211 Ripley Place, Elizabeth, New Jersey. Tuojau po pamaldų, dvyliktą valandą, įvyks minėjimas parapijos salėje. Pagrindinį žodį pasakys svečias iš Washingtono, D.C., Algimantas Gureckas, veiklus Lietuvių Bendruomenės darbuotojas. Meninę dalį atliks New Jersey tautinių šokių grupė Liepsna, vadovaujama Rūtos Mickūnienės ir Debbie Didžbalytės. Akordeonu palydės Sharon Mažauskaitė. Be to, dainuos jauna solistė Angelė Kiaušaitė. Ji yra bebaigianti dainavimo mokslus garsiajame Curtis muzikos institute Philadelphijoje. Tai yra rimtai pasiruošusi ir daug žadanti jauna lietuvaitė, vokalo menininkė.

Minėjimą ruošia Lietuvių Bendruomenės Elizabetho apylinkės valdyba. Kaip matome, viskas padaryta, kas reikalinga, kad šis renginys būtų patrauklus ir įdomus. Mums belieka tik kuo gausiau jame dalyvauti ir paremti Lietuvos bylos darbus pagal savo išgales. Tegu mūsų tėvynės laisvės ilgesio idealas atnaujina mūsų viltis ir sustiprina mūsų tautinį ryžtą veikti ir dar daugiau dirbti jos gerovei. Taigi sekmadienį, vasario 15 dieną, nelikime abejingi ir skolingi mūsų okupuotai tėvynei!

j.p.v.

Turime gelbėti save pačius, kad galėtumėm padėti kitiems. Turime gelbėti kitus, kad būtume padedami kitų.

Fr. W. Foerster

The Catholic Church, Dissent And Nationality In Soviet Lithuania

By

V. Stanley Vardys

338 pusl. Kieti viršeliai. Išleido East European Quarterly, Boulder — distributed by Columbia University Press, New York 1978. Kaina su persiuntimu $13.75. Užsakymus siųsti:

DRAUGAS, 4545 W. 63rd Street, Chicago, Ill 60629

Lietuvos atsiminimai

— o —

Radijo valanda jau 40 metų tarnauja New Jersey, New York ir Connecticut lietuviams!

Kas šeštadienį nuo 4 iki 5 val. popiet iš WEVD Stoties New Yorke 1330 kil., AM ir nuo 7 iki 8 val. vak. 97.9 meg. FM.

Direkt. DR. JOKŪBAS STUKAS

234 Sunlit Drive

Watchung, N. J. 07060

Tel. — (201) 753-5636

PADĖKA

ATSISVEIKINUSIEMS SU A. † A. LEONU ŽIŪRAIČIU

LEONAS ŽIŪRAITIS
(1918 — 1980)

Staiga mirė 1980 m. gruodžio 1 d. Chicagoje. Palaidotas gruodžio 5 d. Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Labai esame dėkingi kun. Antanui Zakarauskui, Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijos klebonui, mielai leidusiam svečiui iš Washingtono, D.C., Tėvui Tomui, O.P., a.a. Leono Žiūraičio broliui, atlikti visas laidojimo apeigas ir bažnyčioje, ir kapinėse.

Reiškiame gilią padėką kanauninkui Vaclovui Zakarauskui, du kartus lankiusiam mūsų Velionį Donaldo A. Petkaus šermeninėje koplyčioje, sukalbėjusiam maldas, padėjusiam gausiai susirinkusiems toje koplyčioje sugiedoti „Marija, Marija", palydėjusiam jį iš tos koplyčios į Švč. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčią.

Nuoširdžiausiai dėkojame Tėv. Albertui Rutkauskui, O.P., Velionies bičiuliui, ir kun. Juozui Juozevičiui, šermeninėje koplyčioje aplankiusiems mūsų Velionį malda, o mus — labai prasmingu paguodos žodžiu.

Visada būsime dėkingi vienuolijų ir diecezijų kunigams, kurie atnašavo ar atnašaus šv. Mišias už mūsų Velionio sielą. Ypatinga padėka priklauso vienuolijoms, atnašavusioms šv. Mišias už jo sielą, ir pažadėjusioms atnašauti šv. Mišias „už a.a. Leoną Žiūraitį kiekvienais metais".

Didžiai esame dėkingi mūsų giminėms, draugams, pažįstamiems ir visiems tiems, kurie užpraše atnašauti šv. Mišias už mūsų Velionį; kurie lankė jį šermeninėje koplyčioje, dalyvavo laidotuvių apeigose — bažnyčioje ir kapinėse; nešė karstą į jo paskutinės kelionės vietą; pareiškė mums užuojautą; atsiuntė gėlių, kurios savo kilnia paskirtimi visada žydės mūsų širdies gelmėse.

Dėkojame laid. direkt. Donaldui A. Petkui ir jo talkininkams, svetingai priėmusiems mūsų Velionio lankytojus ir labai rūpestingai pravedusiems visą laidojimo eigą.

Giliu liūdesiu ir palaimintos amžinybės viltimi gyvendami, dar kartą reiškiame nuoširdžiausią padėką visiems mūsų labai brangaus Velionio, saviškių ir savo vardu:

Žmona Sofija, sūnus Romualdas, broliai — Tėv. Tomas, O.P., Antanas su žmona Zose, anūkai ir anūkės — Romas, Kristina, Antanas ir Joana.

A. † A.

MARIJAI MICKIENEI

mirus,

jos vyrui ALBINUI, sūnui VYTAUTUI ir marčiai REGINAI, seseriai TEOFILIJAI ir MARCELINUI ČEPULIONIAMS bei ARTIMIESIEMS reiškiame gilią užuojautą.

SOFIJAI IR NORMAN BURSTEIN

EUDEIKIS

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

DOVYDAS P. GAIDAS ir GERALDAS F. DAIMID

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

4330-34 So. California Avenue
Telefonai LA 3-0440 ir LA 3-9852

4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — YArds 7-1741-2

Mažeika & Evans

Laidotuvių Direktoriai

6845 SOUTH WESTERN AVE.

Trys Moderniškos Koplyčios
Mašinoms Vieta

Tel. 737-8600
Tel. 737-8601

PETKUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TĖVAS IR SŪNUS

2533 West 71 St., Chicago
1410 So. 50th Av., Cicero
Tel. 476-2345
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

PHILLIPS - LABANAUSKAS

3307 SO. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401

STEPONAS C. LACK (LACKAWICZ) ir SŪNŪS

2314 W. 23rd PLACE Tel. VIrginia 7-6672
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
11029 Southwest Highway, Palos Hills, Ill. Tel. 974-4410

PETRAS BIELIŪNAS

4348 SO. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572

JURGIS F. RUDMIN

3319 SO. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138-39

POVILAS J. RIDIKAS

3354 SO. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

VASAITIS - BUTKUS

1446 So. 50th Ave., CICERO, ILL. Tel. OLympic 2-1003

A. a.

AGOTA ČEPAITIS

Gyveno Windsor, Kanadoje, prieš tai daug metų praleido Cicero, Illinois.

Mirė sausio 27 d., 1981 m., sulaukusi 93 m. amžiaus.

Gimė Lietuvoje.

Pasiliko dideliame nuliūdime sūnus Juozas, 3 dukterys Petrė Gudaitienė, Ona Dumčienė ir Elena Tauginienė, žentai Antanas Gudaitis, Antanas Dumčius ir Antanas Tauginas, 6 anūkai, kiti giminės, draugai ir pažįstami.

Kūnas bus pašarvotas ketvirtadienį, sausio 29 d., 2 val. popiet Vasaitis-Butkus koplyčioje, 1446 S. 50th Ave., Cicero, Illinois.

Lankymo valandos nuo 2 iki 9 val. vakaro.

Laidotuvės įvyks šeštadienį, sausio 31 dieną. Iš koplyčios 8:30 v. ryto bus atlydėta į Šv. Antano bažnyčią, kurioje bus atlaikytos gedulingos pamaldos už mirusios sielą. Po pamaldų bus nulydėta į Šv. Kazimiero lietuvių kapines.

Nuoširdžiai kviečiame visus: gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę: **Sūnus, dukterys, žentai, anūkai ir kiti giminės.**

Laid. direkt. Vasaitis - Butkus — Tel. OL 2-1003.

Penkerių Metų Mirties Sukaktis

A. A.

Povilas Karelūnas

Minint penkerių metų mirties sukaktį, šv. Mišios už jo sielą bus atnašaujamos Tėvų Pranciškonų koplyčioje, 555 — 68th Avenue, St. Petersburg Beach, Florida,, vasario 5 d., 9 val. ryto.

Maloniai prašome draugus ir pažįstamus prisiminti A. † A. POVILĄ savo maldose.

Liūdinti *sesuo Malvina Ugianskienė (Ugėnas)*
su šeima.

A. † A.

ALEKSANDRA ANDREJAUSKAS

MARCINKUTĖ

Gyveno Oak Lawn, Illinois.

Mirė sausio 27 d., 1981 m., 9 val. vak.

Gimė Lietuvoje.

Paliko dideliame nuliūdime vyras Pranas, sesuo Marija Kasevičienė (Kase), su vyru Jurgiu ir šeima, kiti giminės, draugai ir pažįstami.

Kūnas bus pašarvotas ketvirtadienį, 4 val. popiet, Petkaus Marquette koplyčioje, 2533 W. 71st Street.

Laidotuvės įvyks šeštadienį, sausio 31 d. Iš koplyčios 9 val. ryto bus atlydėta į Švč. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčią, kurioje įvyks gedulingos pamaldos už velionės sielą. Po pamaldų bus nulydėta į Lietuvių Tautines kapines.

Nuoširdžiai kviečiame visus: gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę: **VYRAS**

Laidotuvių direktorius Donald A. Petkus. — Tel. 476-2345.

VIENERIŲ METŲ MIRTIES SUKAKTIS

A. † A.

IGNACAS RUDIS

Jau suejo vieneri metai, kai negailestinga mirtis atskyrė iš mūsų tarpo mylimą vyrą, tėvą ir uošvį, kurio netekome 1980 m. vasario 2 dieną.

Nors laikas tęsiasi, bet mes jo niekados negalėsime užmiršti. Lai gailestingas Dievas suteikia jam amžiną ramybę.

Už jo sielą šv. Mišios bus atnašaujamos vasario 1 d., sekmadienį, 9:30 val. ryto St. Louis de Montfort bažnyčioje, 8808 So. Ridgeland Ave., Oak Lawn, Illinois.

Maloniai kviečiame visus — gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose pamaldose ir kartu su mumis pasimelsti už a.a. Ignaco sielą.

Nuliūdę ŽMONA, SŪNŪS ir MARTI.

Perskaitę Draugą, duokite jį kitiems pasiskaityti.

Pasaulis kyla

PRIEŠ MASKVOS NACIZMĄ

Vokiečių nacizmas žlugęs ir palaidotas, bet jį dar žiauresnėje formoje praktikuoja Maskva. Pasaulyje prieš tai pasigirsta vis garsesni protesto balsai. JAV delegacijos narys Madrido konferencijoje Amerikos Mokslo akademijos prezidentas Philip Handler atakavo Maskvą dėl mokslininkų suvaržymų, ypač kas liečia bendravimą su Vakarų mokslininkais, ir dėl Nobelio laureato Sacharovo ištrėmimo į provinciją. Taip pat protestavo prieš areštą ir kalinimą tokių mokslininkų, kaip Anatoly Sčaranski, Juri Orlov. Tą viską Handleris apibūdino kaip sunkų laužymą žmogaus teisių ir laisvių, pasmerkdamas taip pat Sovietų Sąjungoje kylantį antisemitizmą. Priminė, kaip Maskva neleidžia išvykti rusų mokslininkams, pakviestiems dalyvauti Vakarų mokslininkų suvažiavimuose.

Toliau mokslininkas Handler pabrėžė, kad ta problema vis kaskart aštrėja. Įkalintas mokslininkas Viktor Brailovsky. Dėl šių ir kitų prievartos veiksmų vakariečiai atsisako dalyvauti moksliniuose pasikeitimuose su Sov. Sąjunga. Savo kalboje prof. Handler pacitavo A. Sacharovo, kuris yra paskelbtas JAV mokslo akademijos nariu, pareiškimą: "Intelektualinė laisvė yra būtina žmonių visuomenei — laisvė gauti ir skleisti informacijas, laisvė nuo valdininkų priespaudos... Minties laisvė yra vienintelė garantija sėkmingam demokratiniam pažangumui politikoje, ekonomikoje ir kultūroje".

*

Turėdamas galvoje, kad Madrido konferencija nuo sausio 27 d. vėl pradės savo posėdžius, JAV delegacijos antrasis pirmininkas dr. Max Kampelman priminė, kad Afganistano invazija ir pasibaisėtinas Sovietų Sąjungoje vykdomas žmogaus teisių laužymas rimtai kliudo susidaryti atmosferai, kuri stiprintų ryšius tarp Rytų ir Vakarų bloko.

Šiaurės Atlanto pakto — NATO — užsienio reikalų ministrų suvažiavimas Briusely gruodžio 12 d. paskelbė komunikatą, kuris sekančią dieną buvo išspausdintas "New York Times" dienrašty. Jame didžiųjų Vakarų valstybių užsienio reikalų ministrai pareiškė: "Nuolatinis Sovietų Sąjungos ginklavimasis, jos aiškus noras, kaip tai išryškėjo iš įvykių Afganistane, panaudoti jėgą, nepaisant nei Jungtinių Tautų chartos principų, nei Helsinkio susitarimų, nei tarptautinės teisės dėsnių ir sovietų grėsmė Lenkijai kelia didelį susirūpinimą NATO sąjungos nariuose ir visoje tarptautinėje bendrijoje".

Lenkijos klausimas ir grėsmė iš Sovietų Sąjungos pusės taip pat buvo pereitų metų pabaigoje aptarta Europos ūkinės bendrijos vadovų suvažiavime Liuksemburge. Savo komunikate, turėdami minty Rusijos grėsmę, Europos ūkinės bendrijos vadovai priminė Helsinkio susitarimus, kurie draudžia bet kokį tiesioginį ar netiesioginį, individualų ar kolektyvų, kišimąsi į kitos valstybės vidaus ar užsienio reikalus.

Komentuodamas šį pareiškimą, Londono laikraštis "Economist" rašė: "Nebereikia gi priminti, kad kaip Sovietų Sąjunga, taip ir Lenkija šį nuostatą yra pasirašiusios".

*

Vakariečiai Maskvą vis stipriau spaudžia dėl žmogaus teisių laužymo. JAV, Kanada ir Ispanija Madride pasiūlė, kad būtų sudarytas ekspertų suvažiavimas, kuriame būtų specialiai svarstomas valstybių ištikimumas žmogaus teisių nuostatams. Tai jau būtų ketvirtas ekspertų suvažiavimas ryšium su Helsinkio susitarimais. Tas žmogaus teisių ekspertų suvažiavimas, išnagrinėjęs padėtį, turėtų pateikti vyriausybėms pasiūlymus, išryškinant, kokie pakeitimai laukiami žmogaus teisių srityje. "Washington Star", skelbdamas apie šį vadovaujančių vakariečių pasiūlymą, kartu išreiškė ir abejonę, ar rytų blokas tą pasiūlymą priims. Maskva žino, kad yra kalta ir gyvai raitosi, kad priekaištų išvengtų.

*

Vakarų pasaulio mokslininkai suskato energingiau veikti, kad Maskva leistų emigruoti persekiojamiems mokslininkams. Amerikiečių UPI agentūra paskelbė pranešimą iš Stockholmo, kad devyni 1980 m. gamtamokslio srities Nobelio laureatai, įskaitant ir visus septynis amerikiečius, kreipėsi į Brežnevą, kad išleistų kalinamą Viktorą Brailovskį ir leistų jam emigruoti drauge su šeima. Tą telegramą Brežnevui pasirašė JAV Nobelio laureatai: J. Cronin, Val Fitch, P. Berg, W. Gilbert, B. Benaceraff, G. Snell, L. Klein; pasirašė britų Nobelio laureatas Fr. Sanger ir Prancūzijos J. Dausset.

"The Chronicle of Higher Education" paskelbė, kad daugiau kaip 150 amerikiečių mokslininkų pasirašė prašymą, kurį paruošė specialus "Committee of Concerned Scientists". Tame krašte, turint galvoj Maskvos prievartą, skelbiama, kad "areštai yra sunkus smūgis žmogaus teisių doktrinai ir laisvam idėjų pasikeitimui tarp Rytų ir Vakarų". Šio rašto nuorašas pasiųstas ir Sovietų mokslo akademijos pirmininkui A.P. Aleksandrovui.

Ta pati "Chronicle" paskelbė, kad daugiau kaip 100 Didžiosios Britanijos karališkos (mokslo) draugijos narių pasiuntė telegramą Sovietų delegacijai Madride, pabrėždami, kad "areštai gali tik daugiau pakenkti tolimesniam moksliniam pasikeitimui tarp mūsų kraštų".

Mokslininkai M. Gottesman ir R. Adelstein, priklausą vadinamam "Committee of Concerned Scientists", dienrašty "New York Times" paskelbė, kaip Sovietų Sąjungos policija sukliudė Maskvoje privačiai Brailovskio bute ruošiamų seminarų tęstinumą. Dabar tie protesto seminarai prieš Maskvos prievartą tęsiami užsienyje, pvz. gruodžio 14 d. įvyko Ithacoje, N.Y., ir ten dalyvavo 35 mokslininkai.

"New York Times" paskelbė apie grupę sovietų rašytojų, kurie kreipėsi į Maskvos vyriausybę su prašymu leisti jiems sudaryti eksperimentinę darbo grupę. Jų tarpe tuojau prasidėjo kratos, areštai. Kremlius bijo atviresnių svarstymų. Arkady Poliščuk, kaip skelbia "Christian Science Monitor", išvystė akciją Madrido konferencijos proga dėl 30,000 ar daugiau visokių tikybų krikščionių — baptistų, pentakostalistų, adventistų ir kitų, kurių veržiasi į laisvę, norėdami emigruoti iš laikančios juos priespaudoje Sovietų Sąjungos.

Visus šiuos dalykus savo pareiškime skelbia Europos saugumo ir bendradarbiavimo komisija Washingtone, išryškindama kylantį pasaulio protestą prieš nacišką Maskvos priespaudą.

J. Pr.

SKANDALINGAS GIMIMŲ SKAIČIAUS SUMAŽĖJIMAS

A. MASIONIS

Naujausios žinios, ateinančios iš okupuotos tėvynės, yra labai liūdnos. Tiesiog skandalingas gimimų skaičiaus mažėjimas dabartinėje Lietuvoje jau kelia ten didelį susirūpinimą ir oficialioje, komunistinėje pedagoginėje spaudoje.

Antai, praėjusiųjų metų „Tarybinės mokyklos" rugsėjo numeryje Vilniaus valstybinio pedagoginio instituto docentė Elena Stankūnienė ir vyr. dėstytoja Elena Čiuplytė svarsto šią itin aktualią problemą sutelktinėmis jėgomis straipsnyje „Geriau renkime jaunimą šeimai". Šis straipsnis yra gan įdomus ir vertas taip pat ir mūsų dėmesio.

Čia straipsnio autorės duoda ne tik statistika paremtus faktus, bet taip pat mėgina siūlyti ir priemones, kaip šią problemą išspręsti. Tie faktai yra šitokie: „Didžiausias pokario laikotarpiu jis (gimimų skaičius, mano p.) buvo 1960 m., kada 1000-čiui gyventojų priaugo 14.7 žmonių. Nuo 1961 metų natūralus prieauglis pradėjo smarkiai mažėti, ir jau 1977 metais 1000-čiui gyventojų priaugo **tik 5.7 žmonių, o kaimo vietovėse — tik 0.3 žmogaus"** (7 psl., pabraukimas mano, A.M.). Baisu ir pagalvoti, prie ko privedė iš svetur atnešta komunistinė santvarka ir moralė. Juk neprikalusomos Lietuvos laikais, 1937 metais gimimų skaičius Lietuvoje 1000-čiui gyventojų buvo — 22.3 žmonių. Ir šis skaičius yra bendras ir miestui ir kaimui. Jei imtumėm tik kaimą, tai tas skaičius kur kas padidėtų, o dabar, pagal komunistų valdžios statistiką, palyginus ją su 1937 m. duomenimis, **kaime gimimų skaičius yra sumažėjęs net 74 kartus.** Tai baisu.

Tačiau yra dar baisiau, kad abi akademikės, minėto straipsnio autorės, darydamos savo išvadas dėl tokio gyventojų mažėjimo, taip nušneka: „Spartus natūralaus prieauglio mažėjimas kelia didelį susirūpinimą, nes jis yra pagrindinis darbo resursų papildymo šaltinis" (7 psl.). Vadinasi, jos jau taip yra perauklėtos, kad joms, kaip matyti iš tos išvados, rūpi ne mūsų tautos gyvybė, jos išsilaikymas, bet tik vergiška darbo jėga „didžiajai tėvynei". Juk jos čia rašo ne kokiam darbo biržos žurnale ar laikrašty, bet pedagoginiam žurnale ir skiria jį „Pedagoginio tėvų švietimo skyriui. O gal joms įvaryta tiek baimės, kad jos nedrįsta išsitarti tautiniu reikalu, nes visi mokytojai įpareigoti užmiršti „šovinistinį nacionalizmą" ir auklėti jaunąją kartą internacionalizmo dvasioje.

Toliau straipsnyje kalbama apie santuokas. Aišku, juo mažiau santuokų, tuo mažiau gimimų; o tų santuokų kai kuriuose rajonuose yra taip pat apgailėtinas skaičius. Pagal apskaičiuotus 25-rių metų laikotarpio koeficientus, „paaiškėjo, kad mažiausi kaimo gyventojų rodikliai buvo šiaurės rytų Lietuvos administraciniuose rajonuose, kur didžiausia gyventojų migracija bei mažiausias santuokinio amžiaus gyventojų skaičius". Gaila, kad straipsnio autorės nenurodo priežasčių, kodėl toje Lietuvos dalyje yra ta „didžiausia migracija". Įdomu būtų sužinoti, ar ji savanoriška ar priverstinė. „Čia, — aiškina jos toliau, — 1000-čiui gyventojų teko 5-6 santuokos (per metus, mano paaišk.), vakarų Lietuvos rajonuose 7-8 santuokos. Daugiausia santuokų užregistruota Kauno, Trakų rajonuose, kur buvo didžiausias santuokinio amžiaus gyventojų skaičius ir mažiausia gyventojų migracija". (8 psl.).

Toliau straipsnyje pastebima, kad nuo 1961 m. yra labai pakitęs sutuoktinių amžius. „Padaugėjo santuokų, kurias sudaro jaunesni, kaip 20 metų asmenys. Ypač jaunos pradėjo ištekėti moterys; jos 1977 m. sudarė 20.4% visų nuotakų, o kaime net 25.7%... Vyrai santuokas sudarė truputį vyresnio amžiaus, pavyzdžiui, besituokiantys iki 25 metų amžiaus sudarė 55.3% visų jaunikių (1965 m. — 39.9%)". (8 psl.).

Paskui ieškoma gimimų skaičiaus sumažėjimo priežasčių. Viena iš tokių priežasčių, visai teisingai nurodoma, yra skyrybos, o skyrybos vykstančios dėl to, kad „vis dėlto nemaža jaunuolių kuria šeimas dar neturėdami šeimyniniam gyvenimui sąlygų: neįsigiję specialybės, besimokantys, **neturintys gyvenamojo ploto, nesugebantys savarankiškai išlaikyti šeimą"** (8 psl.) Tai vis, sovietiškai tariant, „deficitiniai" dalykai, „deficinės" sąlygos, o juk Lietuvos komunistai giriasi vis naujais pastoliais, naujom statybom ir miestuose, ir kaimuose. Ir štai kas jų nugyventuose kaimuose atsitiko: naujavedžiams nėra kur gyventi ir kurti šeimas. Be to, juk ten giriamasi, kad ten visi dirba ir visai nesą bedarbių. Tai kodėl gi jaunavedžiai nepajėgią išlaikyti savo šeimos ir turi dėl to net skirtis?

Labai įdomu, kad straipsnio autorės toliau pripažįsta, jog viena iš svarbesnių skyrybų priežasčių yra ta, kad jauni sutuoktiniai „neturi moralinio pasiruošimo nugalėti pirmuosius santuokinio gyvenimo sunkumus, kuriuos padidina pirmaisiais santuokos metais gimę vaikai" (8-9 psl.). Tai labai teisinga ir komunizmui tiesiog pirštu į akis durianti pastaba!

Toliau irgi labai teisingai aiškinama: „Visa tai sudaro prielaidas skyryboms. Didelis jaunų šeimų irimas labai mažina gimimus. Anksti susituokę dažniausiai skiriasi turėdami 25-29 metus, kai gimdymo laikotarpis yra intensyviausias. Išsiskyrusieji naujas šeima ne taip greit sukuria (dalis lieka nesusituokę). Tai matyti iš statistinių duomenų. 1977 metais antrą ir daugiau kartų ištekėjusių moterų didžiausią procentą (21.1%) sudarė 40-49 metų amžiaus moterys. Tuo tarpu intensyviame gimdymo laikotarpyje (25-29 metų amžiaus) antrą kartą ištekėjusios moterys sudarė 19.6%". Ir čia pat padaroma išvada: „Taigi jaunų žmonių santuokos nepatvarumas — tai dideli nuostoliai gyventojų natūraliam prieaugliui" (9 psl.).

Pagaliau autorės drįsta nurodyti ir priemones, kaip jų suminėtas problemas išspręsti. Anot jų: „Svarbus vaidmuo tenka ir vidurinei mokyklai. Aukštesniųjų klasių mokslei-vius sistemingai ruošti šeimai plačias galimybes teikia komunistinės dorovės pagrindų programa" (9 psl.). Nurodoma taip pat ir paskaitų temos, pvz. Gyvenimo prasmė ir laimė. Galų gale raginama, kad į šį darbą įsijungtų „platus Pedagogų draugijos pirminių (reiškia, komunistinių, A.M.) organizacijų tinklas. Pedagogų draugija turėtų rūpintis... kad respublikos masinės informacijos priemonės — periodinė spauda, televizija, radijas — plačiau analizuotų santuokos ir šeimos klausimus, ... kad visuomenėje būtų kuriamos tradicijos, tvirtinančios jaunas šeimas" (9 psl.).

Susumuojant autorių mintis, matome, kad svarbiausia, ko jaunimui trūksta, yra moralinis pasiruošimas, gyvenimo prasmės supratimas ir šeimos tradicijos. Autorės įsitikinusios, kad visa tai gali suteikti mokykla, dėstydama komunistinės dorovės pagrindus, ir komunistai pedagogai, panaudodami masines informacijos priemones. Nejaugi dar autorėms neaišku, kad kaip tik tie komunistinės moralės pagrindai ir demoralizavo daugelį krašto jaunimo, padarė jų gyvenimą beprasmį ir sugriovė šeimos tradicijas. Visi straipsnyje paminėti faktai, liečiantys vis labiau smunkantį šeimos gyvenimą, kaip tik ir įrodo pilną komunistinės moralės bankrotą okupuotoje Lietuvoje. Ir iš to bankroto jau niekad jų šeimų neišves nei mokykla, nei kad ir kaip plačiai panaudotos masinės informacijos priemonės. Visos tos priemonės tą bankrotą tik didins.

Sunku įsivaizduoti, kas atsitiktų šiandien Lietuvoje, kokia ten būtų šeimos gyvenimo statistika, jei Bažnyčia nedarytų jokios įtakos, kad ir tokios, kokią ji daro kad ir persekiojama, kad ir be mokyklų, be savos spaudos, žodžiu be masinės informacijos priemonių, tik iš sakyklos, kur irgi kiekvienas žodis sekamas, ir tik asmeniniais kontaktais. Ir drąsiai galima pranašauti, kad tas šeimos bankrotas didės ir didės, kol nebus duota religinės laisvės ir nebus leista rūpintis moraliniu jaunimo paruošimu šeimai ir sveikų dorovinių šeimos tradicijų išlaikymu tam, kam ta pareiga iš esmės ir priklauso — Katalikų Bažnyčiai.

INFORMUOJA APIE LIETUVĄ

Vakaruose įvairiomis kalbomis liedžiami Eltos informacijų biuleteniai daug patarnauja Lietuvos problemų išgarsinimui svetimtaučių tarpe. Juose pateikiami vertimai į užsienio kalbas svarbios dokumentinės medžiagos, kuri spausdinama Lietuvos pogrindyje; užsienio visuomenė plačiau supažindinama su pasaulio lietuvių veikla, ginant tautos pažeistąsias teises. Gruodžio mėnesio gale Paryžiuje išleistas Eltos biuletenio prancūzų kalba paskutinis praėjusių metų numeris supažindina prancūzų visuomenę su pabaltiečių parengtu dokumentu Madrido konferencijai apie Pabaltijo tautų teisę į laisvę ir nepriklausomybę. Spausdinamas prancūziškas vertimas rašto, kurį Klaipėdos tikintieji pasiuntė į Maskvą, reikalaudami grąžinti ateistų atimtą bažnyčią, kai kurių Lietuvos Helsinkio grupės ir Tikinčiųjų teisėm ginti katalikų komiteto dokumentų vertimai, informuojama apie praėjusiais metais suimtus lietuvius sąžinės belaisvius, pateikiama faktų apie ateistų pastangas subedievinti jaunimą. Eltos informacijų biuleteniai Vakaruose dar spausdinami lietuvių, anglų, italų ir ispanų kalbomis.

Sovietų lėktuvai Afganistane

KRIZĖ

VINCAS MYKOLAITIS-PUTINAS

7

II

Pasilikęs vienas, Visvydas ilgai negalėjo nusikratyti apmaudo jausmu dėl kvailo savo sūnėno Juozo išsišokimo su Maleišytės papiršimu Sargeniui. Pikta buvo ne dėl to, kad Visvydas būtų tokiam papiršimui priešingas, bet dėl to, kad tai padarė Juozas ir padarė taip netinkamai. Jis galėjo sugadinti visą reikalą.

Piršti Maleišytę Sargeniui buvo jau anksčiau sugalvojęs pats Visvydas. Bet tą reikėjo daryti iš tolo ir atsargiai. Visvydas šį tą jau buvo ir padaręs. Jis pakišo Maleišiui mintį pasikviesti savo buvusį moksladraugį atostogų, kad šis turėtų progos iš arčiau pažinti panelę Viktoriją, kuri tebegyveno Klevuose, padėdama broliui ir senutei motinai. Sargenis nieko neturėjo apie tai žinoti, nes lengvai galėjo įtarti piršlybinį tų vaišių pobūdį ir kvietimo nepriimti. Dabar Visvydas nuogąstavo, kad taip ir neatsitiktų. Dėl to kitą dieną jis parašė Maleišiui laišką, įspėdamas jį savo primygtinais kvietimais per daug Sargeniui neįkyrėti, ir kad jis pats, Visvydas, imąsis tą reikalą tinkamai sutvarkyti.

Suvesdinti Sargenį su Maleišyte buvo karščiausias senstančio rašytojo noras. Lietuviškos šeimos klausimas jam tebebuvo aktualus nuo „Varpo" laikų. Ar ne pats Vincas Kudirka ir visa eilė to laiko patriotų įrodinėjo lietuviškos šeimos reikalingumą tautai ir sielojosi dėl tokių šeimų nebuvimo. Anais laikais svarbiausia to priežastis buvo apsišvietusių lietuvių merginų stoka. Dabar apsišvietusių lietuvių yra net ir per daug, bet atsirado kitokių kliūčių ir negerovių: žalinga moderniškumo įtaka, ekonominiai sunkumai, šeimų pakrikimo pavyzdžiai arba, pagaliau, laisvo gyvenimo patogumai atgrasina daugelį nuo vedybų; lietuviškos šeimos, bent pavyzdingos lietuviškos šeimos, klausimas tebepasiliko aktualus.

Visvydas žinojo kuone visus Kauno šviesuomenės šaunesniuosius jaunikius, į kurių viengunginį gyvenimą be pykčio negalėjo žiūrėti, — nes laikė jį nusižengimu moralei, tautai ir valstybei. Jeigu jaunikis būdavo artimesnis pažįstamas, ieškojo tinkamos progos kartais diplomatiškai, kartais atvirai paruošti dirvą vedyboms.

Sargeniui jis nužiūrėjo Viktutę Maleišytę ir buvo tikras, kad geresnės žmonos ponui Petrui nei jis pats, nei niekas kitas neberas. Maleišytė buvo gerai išauklėta ir išmokslinta, subrendusi, rimta moteris. Jos grožiu štai net pats palaidūnas Juozas žavėjosi.

Surišti Sargenį giminystės ryšiu su Maleišiais Visvydui atrodė naudinga keleriopu atžvilgiu. Andrių Maleišį Sargeniui jis, tiesa, vaizdavo kaip ministerišką galvą, bet širdies gilumoje ir pats abejojo dėl jo ūkinių sugebėjimų. Klevų dvaro reikalai, sako, gerokai susipainioję. Praktiško, blaivaus proto Sargenis galėtų tuos reikalus išpainioti. Visvydas slapta tikėjosi, bene pavyks ir patį Sargenį palenkti prie ūkio. Atpirktų jis iš Andriaus dvarą, įsikurtų jame ir būtų vienas iš tų tikrųjų lietuvių šviesuolių, kurie, susieti su žeme, kaip kokie inkarai, laiko tautą visokiose audrose ir nepalaimose. Maleišis jam atrodė per lengvas būti toks inkaras. Lietuviams reikia įsistiprinti žemėje ne tik smulkiaisiais ūkiais, bet ir didžiaisiais, kiek tai galima šių dienų santvarkoje. Visvydas manė, kad inteligentines lietuvių pajėgas reikia grąžinti žemei ir išauginti savąją žemės aristokratiją, kuri pakeistų svetimąją — nutautusią ir išsigimusią.

— Kas iš jūsų — valdininkų ir biurokratų! — kalbėdavo jis kartais kokiame inteligentų susibūrime. — Jūs esate visokių paragrafų, dienos reikalų ir savo viršininkų vergai. Grįžkite į žemę! Sudarykite taurų, inteligentinį, garbingą, nepriklausomą žemės valdytojų luomą. Jūsų vaikams nereikės alkūnėmis biurų zulinti ir visokiais formališkumais gyvos sielos marinti!

Tokiais momentais jame prabildavo bent kiek suromantėjęs anų laikų varpininkas, kurio veikimo programoje pirmoje vietoje stovėjo įrašyta gimtosios žemės sargyba ir kova su svetima tuomet biurokratija.

Šiaip ar taip, savo branginamą Sargenį Visvydas mieliau būtų matęs Klevų dvaro savininku, negu viso Gamybos banko valdytoju. O artimiausias kelias į Klevus jam atrodė sutuoktuvės su Viktorija Maleišyte.

(Bus daugiau)